

Ова Одлука ступа на снагу одмах и одмах се објављује у "Службеном гласнику БиХ".

Број 20/08
25. јуна 2008. године
Сарајево

Високи представник
Мирослав Лајчак, с. р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРИВРЕМЕНОЈ ЗАБРАНИ РАСПОЛАГАЊА ДРЖАВНОМ ИМОВИНОМ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Члан 1.

У члану 4. Закона о привременој забрани располагања државном имовином Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 18/05 и 29/06, 85/06, 32/07, 41/07, 74/07 и 99/07) ријечи: "и то најкасније до 30. јуна 2008. године", мијењају се ријечима: "односно до потврђивања прихватљивог и одрживог рјешења питања расподеле државне имовине између државе и других нивоа власти од стране Управног одбора Савјета за имплементацију мира, или док високи представник другачије не одлучи".

Члан 2.

Овај Закон ступа на снагу даном објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

434

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 29. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 14. maja i 4. juna 2008. godine, i na 18. sjednici Doma naroda, održanoj 17. juna 2008. godine, usvojila je

ЗАКОН

О ЛИЈЕКОВИМА И МЕДИЦИНСКИМ СРЕДСТВИМА

ПОГЛАВЛЈЕ I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Закона)

- (1) Законом о лијековима и медицинским средствима Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Закон) уређују се: дефиниција лијекова и медицинских средстава за употребу у хуманој медицини, производња, испитивање и промет лијекова и медицинских средстава, услови и мјере за осигурање квалитета, сигурности и дјелотворности лијекова и медицинских средстава, надзор над лијековима, медицинским средствима и правним лицима која производе, испитују или обављају промет на велико лијекова и медицинских средстава, и друга питања значајна за област лијекова и медицинских средстава.
- (2) Овај Закон односи се и на лијекове који садрже опојне дроге и психотропне супстанце, као и на сировине које служе за њихову производњу, ако то није регулирано посебним законом, у складу с међународним конвенцијима које се односе на ову врсту лијекова.
- (3) Овим Законом оснива се Агенција за лијекове и медицинска средства Босне и Херцеговине као овлашћено тијело за област лијекова и медицинских средстава који се користе у медицини у Босни и Херцеговини (у даљњем тексту: БиХ).

Члан 2. (Дефиниције)

Појмови употребљени у овом Закону имају слjedeће значење:

- a) **Лијек** је свака супстанца или комбинација супстанци, намијенјена за лијечење или спречавање болести код људи. У лијек се убраја свака супстанца или комбинација супстанци које се могу примјенити на људима ради постављања дијагнозе, обнављања или модификација физиолошких функција, те ради постизања других медицински оправданих циљева.
- b) **Супстанца** је материја која може бити:
  - 1) људског поријекла, нпр. људска крв, крвни производи и др.;
  - 2) животињског поријекла, нпр. микроорганизми, цијеле животиње, дијелови органа, животињски секрет, токсини, излучевине, крвни производи и др.;
  - 3) биљног поријекла, нпр. микроорганизми, биљке, дијелови биљке, биљни секрет, излучевине, и др.;
  - 4) хемијског поријекла, нпр. елементи хемијске материје у природном облику и хемијски производи добијени хемијском промјеном или синтезом и други.
- c) **Назив лијека** је назив који може бити измишљено име које не изазива забуну с уобичајеним називом или уобичајено име или научно име праћено заштитним знаком или именом носиоца дозволе за стављање лијека у промет.
- d) **Уобичајени назив** је интернационални неzaštiћени назив (INN) који је препоручила Svjetska zdravstvena organizacija или ако такav не постоји, опћеприхваћени уобичајени назив.
- e) **Магистрални лијек** је лијек припремљен у апотеци у складу с прописаним рецептом за појединачног пацијента.
- f) **Галенски лијек** је лијек припремљен у галенској лабораторији апотеке према фармакопејским и другим прописима, а намијенјен је за издавање у тој апотеци.
- g) **Homeopatski лијек** је лијек израђен од производа, супстанци или јединjenja, који представљају homeopatske сировине saglasно поступку за израду homeopatskih лијекова с утврђеним степеном разблаживања по методama европске фармакопеје, фармакопеје БиХ или фармакопеје која је званично прихваћена у некој од чланица ЕУ.
- h) **Herbalni лијек** је сваки лијек који искључиво садржи као активне састојке једну или више herbalnih супстанци или један или више herbalnih preparata, или једну или више herbalnih супстанци у комбинацији с једним или више herbalnih preparata.
- i) **Herbalne супstance** су цијеле, fragmentirane или rezane биљке, дијелови биљака, алги, гљива или лишajева у neprerađenom, suhom или svježem облику. Određeni eksudati који nisu bili predmet obrade такодер се smatraју herbalnim supstancama. Herbalne супstance precizно су definirane коришћеним дијелом биљке и botaničkim именом у складу с binomnim sistemom (rod, vrsta, raznolikost и autor).
- j) **Herbalni preparati** су preparati добијени preradom herbalnih супстанци odgovarajućim научно dokazanim metodama.

- k) **Tradicionalni lijekovi** su lijekovi namijenjeni samoliječenju na način koji je naveden u uputstvu za upotrebu, koji se koriste samo za unutrašnju ili vanjsku upotrebu, a za koje postoje podaci da se upotrebljavaju kao lijek najmanje 30 godina ili najmanje 15 godina u BiH ili u zemljama članicama EU i čiji se farmakološki učinci, neškodljivost i efikasnost pretpostavljaju na osnovu dugogodišnjeg iskustva.
- l) **Farmakopeja** je zbirka propisa za izradu lijekova, provjeru i potvrđivanje identiteta, provjeru i utvrđivanje čistoće i drugih parametara kvaliteta lijeka, kao i supstanci od kojih su lijekovi izrađeni.
- m) **Aktivna supstanca** je farmakološki aktivni sastojak u datoj farmaceutski doziranoj formi.
- n) **Kvalitet lijeka** je skup karakteristika lijeka koji omogućava zadovoljavanje deklariranih ili očekivanih farmaceutsko-hemijsko-bioloških i mikrobioloških rezultata ispitivanja lijeka, odnosno skup karakteristika koje se utvrđuju kvalitativnom analizom svih sastojaka lijeka, kvantitativnom analizom svih aktivnih supstanci lijeka kao i svih ostalih ispitivanja potrebnih za osiguranje kvaliteta lijeka u skladu sa zahtjevima dozvole za stavljanje u promet.
- o) **Biološka raspoloživost** lijeka je obim i brzina kojom je aktivna supstanca ili njen aktivni dio apsorbirana iz farmaceutske forme i postala raspoloživa na mjestu djelovanja. Ako su lijekovi namijenjeni sistematskom djelovanju, onda se biološka raspoloživost definira kao obim i brzina kojom se aktivna supstanca ili njen aktivni dio oslobodi iz farmaceutske forme u sistem krvotoka.
- p) **Bioekvivalencija** je stepen sličnosti lijekova koji se postiže:
- 1) ako su farmaceutski ekvivalentni (ako imaju istu količinu iste aktivne supstance u istoj farmaceutskoj formi),
  - 2) ako su farmaceutske alternative (ako imaju isti terapijski dio molekule s različitim hemijskom formom aktivne supstance, jačinom ili farmaceutskom formom), ili
  - 3) ako su njihove bioraspoloživosti po brzini i obimu poslije davanja iste molarne doze do te mjere slične da se dostignuti efekti sigurnosti i efikasnosti mogu smatrati suštinski sličnim.
- r) **Suštinski slični lijekovi** su lijekovi koji imaju isti kvalitativni i kvantitativni sastav aktivne supstance u istom farmaceutskom obliku (ili različiti peroralni farmaceutski oblici od drugog lijeka istog sastava /kapsule, tablete i sl./ s trenutnim oslobađanjem aktivne supstance), s dokazanom bioraspoloživošću, odnosno bioekvivalencijom.
- s) **Generički lijek** je lijek koji ima isti kvalitativni i kvantitativni sastav aktivne supstance u istom farmaceutskom obliku (ili različiti peroralni oblici s trenutnim oslobađanjem aktivne supstance) s referentnim lijekom i čija je bioekvivalencija s referentnim lijekom dokazana odgovarajućim ispitivanjima biološke raspoloživosti odnosno bioekvivalencije, osim kada to na osnovu naučno prihvaćenih smjernica nije potrebno. Različite soli, esteri, izomeri, smjese izomera, eteri, kompleksi ili derivati aktivne supstance smatrat će se za istu aktivnu supstancu dok se ne dokaže da se značajno razlikuju s obzirom na sigurnost i efikasnost lijekova.
- t) **Farmaceutski oblik** je oblik lijeka pogodan za primjenu (tablete, kapsule, masti, rastvori za injekcije itd.).
- u) **Rizični lijekovi** su imunološki lijekovi (serumi, vakcine, toksini, alergeni), radiofarmaceutski proizvodi, lijekovi iz krvi i plazme.
- v) **Lijek iz ljudske krvi ili ljudske plazme** je lijek koji zasnovan se na sastojcima krvi, a naročito sadrži albumin, faktore zgrušavanja i imunoglobuline.
- z) **Krv i krvni proizvodi** su preparati izrađeni od krvi. Ne ubrajaju se u lijekove u smislu ovog Zakona i upotrebljavaju se kao sirovine za izradu industrijski proizvedenih lijekova za koje je, u skladu s ovim Zakonom, potrebna dozvola za stavljanje u promet.
- aa) **Radiofarmaceutik** je svaki lijek koji sadrži jedan ili više radionuklida.
- bb) **Generator radionuklida** je sistem s matičnim radionuklidom za dobivanje radionuklida potrebnog za svježepripremanje radiofarmaceutika.
- cc) **Radionuklid zatvorenog izvora zračenja** je radioaktivna materija čvrsto zatvorena u spremnik, kojom se bolesnik u svrhu liječenja ozračuje izvana.
- dd) **Radionuklidni komplet** je preparat koji će se uspostaviti ili pomiješati s radionuklidom, najčešće neposredno prije primjene, u gotov radiofarmaceutik.
- ee) **Radiofarmaceutski prokursor** je radionuklid dobiven za radioobilježavanje drugih materija prije primjene.
- ff) **Rizik vezan za upotrebu lijeka** je svaki rizik koji se tiče kvaliteta, sigurnosti ili efikasnosti lijeka u odnosu na zdravlje pacijenta ili javno zdravlje kao i svaki rizik od neželjenih efekata na okoliš.
- gg) **Odnos rizika i koristi** je procjena pozitivnih terapijskih efekata lijeka u vezi s rizicima vezanim za upotrebu lijeka.
- hh) **Dobra proizvodna praksa (GMP)** je sistem pravila za osiguranje kvaliteta koji se odnose na organiziranje, nadzor i kontrolu kvaliteta svih aspekata proizvodnje lijekova.
- ii) **Dobra kontrolna laboratorijska praksa (GcLP)** je dio dobre proizvodne prakse kojim se obavlja kontrola kvaliteta lijekova.
- jj) **Dobra laboratorijska praksa (GLP)** je sistem smjernica za osiguranje kvaliteta, koji osigurava organizacione procese i uslove kojima se pretkliničke laboratorijske studije planiraju, izvode, nadziru, zapisuju (protokol) i o njima izvještava.
- kk) **Kontrolna laboratorija agencije** kao organizacioni dio Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine je laboratorija nadležna za ispitivanje i kontrolu kvaliteta lijekova i ocjenu dokumentacije o kvalitetu lijeka (farmaceutsko-hemijsko-biološki-mikrobiološki).
- ll) **Ovlaštena laboratorija** je laboratorija angažirana od Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine u skladu s ovim Zakonom za poslove specifičnih analiza, a koja se nalazi u mreži Službenih

- kontrolnih laboratorija za lijekove (OMCL Official Medicine Control Laboratories), ili laboratorija ovlaštena od Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine za poslove ispitivanja lijekova u toku procesa razvoja i /ili proizvodnje lijeka, a prije podnošenja zahtjeva za proizvodnju ili promet lijeka ili laboratorija ovlaštena, odnosno priznata od Agencije za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine za poslove kontrole kvaliteta svake serije proizvedenog odnosno uvezenog lijeka.
- mm) Dobra transportna praksa (GTP)** je sistem smjernica kojima se osigurava kvalitet koji se odnosi na organizaciju, izvođenje i nadzor transporta lijekova i medicinskih sredstava od proizvođača do krajnjeg korisnika.
- nn) Dobra apotekarska praksa (GPP)** je sistem smjernica za osiguravanje kvaliteta usluga koje se pružaju u apoteci.
- oo) Dobra skladišna praksa (GSP)** je sistem smjernica za osiguravanje kvaliteta koji se odnosi na organizaciju, izvođenje i nadzor skladištenja lijekova i medicinskih sredstava po utvrđenom redu.
- pp) Dobra klinička praksa (GCP)** je međunarodno priznati etički i naučni sistem smjernica za osiguravanje kvaliteta planiranja i izvođenja, zapisivanja, nadziranja i izvještavanja o kliničkom ispitivanju na ljudima, koji osigurava vjerodostojnost podataka dobivenih u ispitivanju te zaštitu prava, sigurnosti i blagostanja ispitanika.
- rr) Proizvođač lijekova, odnosno medicinskih sredstava** je pravno lice koje je ovlašteno i odgovorno za proizvodnju, razvoj, kontrolu kvaliteta, pakiranja i označavanja lijekova i medicinskih sredstava bez obzira na to da li je lijek ili medicinsko sredstvo samo proizvelo ili ga je u njegovo ime proizvelo treće lice.
- ss) Dozvola za stavljanje lijeka u promet** je isprava kojom ovlašteno tijelo utvrđuje kvalitet, djelotvornost i sigurnost gotovog lijeka, tj. potvrđuje da su zahtjevi za stavljanje lijeka u promet ispunjeni i da lijek može biti u prometu.
- tt) Nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet** je pravno lice koje može biti proizvođač koji ima sjedište u BiH ili zastupnik stranog proizvođača koji ima sjedište u BiH.
- uu) Nosilac dozvole za promet** je pravno lice koje je pribavilo dozvolu za promet na veliko u skladu s odredbama ovog Zakona.
- vv) Neželjena reakcija na lijek** je svaka neželjena reakcija na lijek bez obzira na njegovu dozu, koja se može pojaviti kod propisane upotrebe lijeka.
- zz) Ozbiljna neželjena reakcija na lijek** je svaka neželjena reakcija koja za posljedicu ima smrt, neposrednu opasnost po život, bolničko liječenje (ako ga prije toga nije bilo) ili produženje bolničkog liječenja, trajna oštećenja (invalidnost) i urođene anomalije potomstva.
- aaa) Neočekivana štetna reakcija na lijek** je svaka neočekivana i štetna reakcija koja nije navedena u sažetku glavnih karakteristika lijeka.
- bbb) Certifikat za kvalitet supstance** je isprava koja potvrđuje da supstanca odgovara propisanom kvalitetu i ispravnosti.
- ccc) Certifikat za lijek (CPP)** je isprava koju, na zahtjev nosioca odobrenja za stavljanje u promet, izdaje za određeni lijek ovlašteno tijelo zemlje u kojoj se nalazi mjesto proizvodnje tog lijeka. CPP sadrži podatke o lijeku (ime, sastav aktivne supstance i ekscipijenta), podatke o mjestu proizvodnje i pakovanja i podatke o nosiocu dozvole za stavljanje u promet. CPP se izdaje na obrascu Svjetske zdravstvene organizacije i izdaje se bez obzira da li je lijek dobio dozvolu za stavljanje u promet u zemlji gdje se nalazi mjesto proizvodnje lijeka ili ne.
- ddd) Serija lijeka** je određena količina nekog lijeka proizvedenog tokom jednog proizvodnog procesa čija je homogenost potpuno zagarantirana.
- eee) Broj serije** je kombinacija brojeva ili slova kojima se identificira serija proizvoda u dokumentaciji proizvođača i certifikat za analize te serije.
- fff) Analiza proizvodne serije** je analiza kvaliteta svih sastojaka lijeka jedne proizvodne serije, količinska analiza najmanje svih aktivnih supstanci i sva ostala ispitivanja koja su potrebna za osiguranje kvaliteta lijekova u skladu s dozvolom za stavljanje lijeka u promet.
- ggg) Farmakovigilanca** je postupak koji se primjenjuje s ciljem identificiranja, sakupljanja, praćenja, analiziranja i reagiranja na nove podatke koji su u vezi sa sigurnošću lijeka i ocjenom odnosa između rizika i koristi pri upotrebi lijeka ili međusobnom djelovanju s drugim lijekovima.
- hhh) Esencijalni lijekovi** su osnovni lijekovi za najčešća oboljenja kojima se zadovoljavaju zdravstvene potrebe najvećeg dijela stanovništva koje, kao takve, utvrđuje ovlašteno tijelo.
- iii) Medicinska sredstva** u smislu ovog Zakona su instrumenti, aparati, materijal i drugi proizvodi koji se primjenjuju na ljudima i koji svoju osnovnu namjenu, određenu od proizvođača, ne postižu na osnovu farmakološke, imunološke ili metaboličke aktivnosti, već se koriste sami ili u kombinaciji, uključujući i softver potreban za pravilnu upotrebu.
- iii) Proizvođač/dobavljač medicinskog sredstva** je pravno lice koje je odgovorno za proizvod i dužno je da ima osiguran sistem kvaliteta. To može biti proizvođač sa sjedištem u BiH, njegov zastupnik sa sjedištem u BiH, uvoznik ili drugo pravno lice koje je stavilo medicinsko sredstvo u promet i omogućilo njegovu upotrebu.
- kkk) Izjava o usklađenosti medicinskog sredstva** je izjava proizvođača/dobavljača kojom se garantira da je medicinsko sredstvo usklađeno sa osnovnim zahtjevima određenim u ovom Zakonu.
- III) Specijalizirane trgovine medicinskim sredstvima na malo** su prodajni objekti u kojima se trguje na malo medicinskim sredstvima.
- mmm) Ustanova za utvrđivanje usklađenosti medicinskog sredstva** je od proizvođača/dobavljača nezavisno pravno lice koje je ovlastilo nadležno tijelo (laboratorija, certifikacijsko tijelo, kontrolno tijelo) koje utvrđuje usklađenost medicinskog sredstva sa

osnovnim, odnosno općim i posebnim zahtjevima određenim u ovom Zakonu.

POGLAVLJE II. AGENCIJA ZA LIJEKOVE I MEDICINSKA SREDSTVA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 3.

(Institucionalna struktura)

- (1) Ovim Zakonom osniva se Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), kao ovlašteno tijelo odgovorno za oblast lijekova i medicinskih sredstava koji se proizvode i upotrebljavaju u medicini u BiH.
- (2) Agencija je samostalna upravna organizacija i ima svojstvo pravnog lica.
- (3) Na organizaciju i rad Agencije primjenjuju se odredbe Zakona o upravi ukoliko ovim Zakonom nije drugačije uređeno.

Član 4.

(Sjedište Agencije)

- (1) Sjedište Agencije je u Banjoj Luci. Kontrolna laboratorija Agencije je u Sarajevu. Glavni ured za farmakovigilancu je u Mostaru.
- (2) Agencija može imati urede i u mjestima izvan svog mjesta sjedišta.

Član 5.

(Pečat Agencije)

Agencija ima pečat u skladu sa Zakonom o pečatu institucija Bosne i Hercegovine.

Član 6.

(Ciljevi)

Agencija se osniva radi:

- a) zaštite i promocije zdravlja osiguranjem kvalitetnih, sigurnih i djelotvornih lijekova i medicinskih sredstava za upotrebu u humanoj medicini i uspostave funkcionalnog, koordiniranog i jedinstvenog regulacionog sistema lijekova i medicinskih sredstava;
- b) uspostave i nadzora jedinstvenog tržišta lijekova i medicinskih sredstava, te njihove dostupnosti za teritoriju BiH;
- c) ostvarivanja saradnje i pružanja stručne pomoći nadležnim državnim i entitetskim ministarstvima ovlaštenim za poslove zdravstva pri oblikovanju, pripremanju prijedloga i provođenju nacionalne politike lijekova i medicinskih sredstava za upotrebu u humanoj medicini;
- d) predlaganja donošenja i izmjene zakonskih propisa iz oblasti lijekova i medicinskih sredstava, te usaglašavanja propisa s međunarodnim standardima;
- e) obavljanja i drugih poslova utvrđenih Zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu Zakona.

Član 7.

(Djelokrug Agencije u oblasti lijekova)

Djelokrug Agencije u oblasti lijekova obuhvata:

- a) izdavanje dozvole za stavljanje u promet lijeka, obnovu dozvole za stavljanje lijeka u promet, odnosno njeno ukidanje i izmjene;
- b) poslove laboratorijskog ispitivanja kvaliteta lijekova i davanje stručne ocjene kvaliteta lijekova;

- c) izdavanje sertifikata o primjeni dobrih praksi (proizvođačke, veledrogerijske, kliničke, laboratorijske, transportne i dr.);
- d) prijavljivanje ili odobravanje kliničkih ispitivanja lijekova i praćenje neželjenih djelovanja nastalih tokom kliničkih ispitivanja;
- e) izdavanje dozvola za proizvodnju lijekova na osnovu uvjerenja o primjeni dobre proizvođačke prakse;
- f) izdavanje dozvola za promet na veliko lijekovima na osnovu uvjerenja o primjeni dobre distribucijske prakse (dobra veledrogerijska praksa);
- g) uspostavljanje i održavanje ažurirane evidencije o uvozu lijekova koji nemaju dozvolu za promet u BiH;
- h) izdavanje godišnjeg registra lijekova, koji sadrži spisak lijekova koji su dozvoljeni za promet u BiH;
- i) utvrđivanje prijedloga liste esencijalnih lijekova u Bosni i Hercegovini neophodnih za osiguravanje zdravstvene zaštite stanovništva (u daljnjem tekstu: lista esencijalnih lijekova BiH);
- j) poslove prikupljanja, analiziranja i reagiranja na neželjene efekte lijekova, odnosno poslove farmakovigilance;
- k) poslove kontrole kvaliteta lijekova;
- l) poslove farmaceutske inspekcije lijekova pravnih lica koja vrše proizvodnju i promet lijekova na veliko, u okviru izdatih dozvola;
- m) organiziranje informacionih sistema o lijekovima, uključujući u to i uspostavu baze podataka o lijekovima koji imaju dozvolu za stavljanje u promet u BiH, prikupljanje podataka o prometu i potrošnji lijekova i povezivanje u međunarodne informacione mreže lijekova, kao i informiranje domaće stručne i šire javnosti o lijekovima u skladu s važećim zakonima, kao i međunarodna razmjena informacija o neželjenim efektima lijekova;
- n) praćenje evropske farmakopeje i praćenje i razvoj farmakopeje BiH;
- o) međunarodna razmjena informacija i vođenje evidencija o prometu opojnih droga i psihotropnih supstanci uz saglasnost nadležnih državnih i entitetskih tijela;
- p) predlaganje usklađivanja propisa iz oblasti lijekova s propisima Evropske unije i smjernicama međunarodnih institucija;
- r) obavljanje i drugih poslova iz oblasti lijekova u skladu s ovim Zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu Zakona.

Član 8.

(Djelokrug Agencije u oblasti medicinskih sredstava)

Djelokrug Agencije u oblasti medicinskih sredstava obuhvata:

- a) vođenje registra medicinskih sredstava za teritoriju BiH;
- b) vođenje registra proizvođača medicinskih sredstava za teritoriju BiH;
- c) vođenje registra pravnih lica koja vrše promet na veliko medicinskih sredstava za teritoriju BiH;
- d) izdavanje potvrde o upisu u registar proizvođača medicinskih sredstava;

- e) izdavanje potvrde o upisu u registar pravnih lica koja vrše promet na veliko medicinskih sredstava;
- f) izdavanje potvrde o upisu u registar medicinskih sredstava;
- g) poslove prikupljanja, analiziranja i reagiranja na neželjene pojave kod primjene medicinskih sredstava, odnosno poslove materiovigilance medicinskih sredstava;
- h) učešće u poslovima u vezi sa ocjenjivanjem usaglašenosti i označavanja medicinskih sredstava u BiH s harmoniziranim evropskim standardima i tehničkim propisima donesenim na osnovu Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usklađenosti;
- i) poslove inspekcijskog nadzora proizvodnje i prometa na veliko medicinskih sredstava, kao i pravnih lica koja vrše proizvodnju ili uvoz i promet na veliko medicinskih sredstava u okviru izdatih dozvola;
- j) organiziranje informacionog sistema o medicinskim sredstvima, uključujući u to i uspostavu baze podataka o medicinskim sredstvima koja su upisana u registar medicinskih sredstava, podatke o pravnim lica koja proizvode medicinska sredstva ili obavljaju uvoz i promet na veliko medicinskih sredstava, prikupljanje podataka o prometu i potrošnji medicinskih sredstava, podataka koji omogućavaju racionalizaciju korištenja medicinskih sredstava i povezivanje u međunarodne informacione mreže medicinskih sredstava;
- k) obavljanje i drugih poslova iz oblasti medicinskih sredstava u skladu sa Zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu Zakona.

Član 9.

(Kontrolna laboratorija Agencije)

- (1) Poslove ispitivanja lijekova i kontrole kvaliteta lijekova i supstanci obavlja Kontrolna laboratorija u sastavu Agencije.
- (2) Agencija može angažirati druge ovlaštene laboratorije za poslove specifičnih analiza koje se ne mogu obavljati u okviru Agencije.
- (3) Ovlaštene laboratorije iz stava (2) ovog člana moraju biti u mreži OMCL (Official Medicine Control Laboratories/Službene kontrolne laboratorije za lijekove).

Član 10.

(Organizacija, način i mjesto realizacije pojedinačnih zadataka)

- (1) Organizacija, način i mjesto realizacije pojedinačnih zadataka Agencije bit će utvrđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije.
- (2) Agencija ima najmanje tri sektora, i to: Sektor za lijekove, Sektor za medicinska sredstva i Sektor za inspekcijski nadzor. U Agenciji se mogu organizirati i drugi sektori i odjeli unutar sektora u skladu s potrebama poslova i zadataka iz djelokruga Agencije. Sektori Agencije i odjeli Agencije, kao unutrašnje funkcionalne cjeline, pripremaju materijale i na drugi način omogućavaju rad komisijama Agencije te mogu biti locirani i izvan sjedišta Agencije, a što će detaljno biti uređeno Pravilnikom iz stava (1) ovog člana.

Član 11.

(Jedinstveni informacijski sistem)

Agencija će, radi osiguranja cjelovitog sistema proizvodnje, prometa, ispitivanja, farmakovigilance lijekova i materiovigilance medicinskih sredstava za teritoriju BiH, omogućiti da sjedište i organizacioni dijelovi Agencije budu povezani u jedinstven informacioni sistem koji omogućava dostupnost svim potrebnim podacima za efikasno djelovanje cjelovitog sistema.

Član 12.

(Finansiranje Agencije)

Agencija se finansira iz budžeta institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine.

Član 13.

(Zaposleni u Agenciji)

- (1) Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine primjenjuje se na državne službenike Agencije.
- (2) Državni službenici iz stava (1) ovog člana dužni su, prilikom zasnivanja radnog odnosa u Agenciji, potpisati izjavu o nepostojanju sukoba interesa, odnosno prijaviti nastanak sukoba interesa za rad u Agenciji, te izjavu o čuvanju tajnosti podataka iz oblasti rada Agencije i nakon prestanka radnog odnosa u Agenciji.
- (3) Sukob interesa iz stava (2) ovog člana definira se kao obavljanje poslova kojima se nanosi ili postoji mogućnost nanošenja materijalne i druge štete Agenciji.
- (4) Neprijavlivanje postojanja sukoba interesa ili povreda čuvanja tajnosti podataka predstavlja povredu službene dužnosti za koju će se pokrenuti disciplinski postupak u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine.
- (5) Na ostale zaposlenike Agencije primjenjuje se Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine.

Član 14.

(Tijela Agencije)

Tijela Agencije su: Stručno vijeće, direktor i komisije Agencije.

Član 15.

(Stručno vijeće)

- (1) Stručno vijeće je stručno, regulatorno, savjetodavno i kontrolno tijelo Agencije koje ima sedam članova.
- (2) Članove Stručnog vijeća iz stava (1) ovog člana imenuje Vijeće ministara BiH između istaknutih stručnjaka iz oblasti farmacije, medicine, hemije i prava iz oba entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko Distrikt), na prijedlog Ministarstva civilnih poslova BiH s liste kandidata koju su utvrdila entitetska ministarstva zdravstva i Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta.
- (3) Prijedlog iz stava (2) ovog člana sadržat će tri kandidata iz svakog entiteta, te jednog kandidata iz Brčko Distrikta.
- (4) Članovi Stručnog vijeća konsenzusom biraju predsjedavajućeg između svojih članova na mandat od jedne godine. Isti član vijeća ne može biti predsjedavajući dvije godine uzastopno. Stručno vijeće može, u zavisnosti od predmeta razmatranja odnosno odlučivanja, angažirati vanjske stručnjake iz različitih oblasti kao i članove komisija u sastavu Agencije.
- (5) Mandat članova Stručnog vijeća je četiri godine, uz mogućnost reizbora na još jedan mandat.

- (6) Stručno vijeće može odlučivati ukoliko sjednici prisustvuje najmanja pet članova. Odluke donosi većinom glasova (četiri člana). U donošenju odluke moraju biti zastupljeni glasovi po jednog predstavnika iz oba entiteta i iz svakog konstitutivnog naroda.
- (7) Poslovníkom o radu Stručno vijeće bliže uređuje pitanja koja su značajna za njegov djelokrug, rad, način glasanja i odlučivanja. Poslovníkom o radu donosi Stručno vijeće, uz saglasnost ministra civilnih poslova BiH.
- (8) Članovi Stručnog vijeća dužni su potpisati izjavu o nepostojanju sukoba interesa.

Član 16.

(Nadležnost Stručnog vijeća)

- (1) Stručno vijeće nadležno je za:
- utvrđivanje prijedloga politike lijekova i medicinskih sredstava u cijeloj BiH koju donosi Vijeće ministara BiH;
  - razmatranje i usmjeravanje realizacije smjernica ovlaštenih ministarstava o politici o lijekovima i medicinskim sredstvima;
  - definiranje strateških ciljeva Agencije i ocjenu uspješnosti Agencije u pogledu realizacije ovih ciljeva;
  - davanje mišljenja na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije koji donosi direktor Agencije, uz saglasnost Vijeća ministara BiH;
  - donošenje podzakonskih akata na osnovu ovog Zakona, a na prijedlog direktora Agencije;
  - utvrđivanje i usaglašavanje dobrih praksi na prijedlog direktora Agencije;
  - utvrđivanje prijedloga općih i drugih akata Agencije na osnovu Zakona;
  - odobranje godišnjeg plana rada Agencije i finansijskog godišnjeg plana Agencije, na prijedlog direktora Agencije;
  - razmatranje i usvajanje godišnjeg izvještaja o radu, poslovanju, kao i završnog računa Agencije;
  - obavljanje nadzora nad cjelokupnim radom i poslovanjem Agencije, uključujući sadržaj, obim i kvalitet realizacije godišnjeg plana, te usaglašenost godišnjeg izvještaja s planom poslovanja;
  - obavljanje nadzora nad provođenjem Zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu Zakona;
  - obavljanje i drugih poslova utvrđenih Zakonom i propisima donesenim na osnovu Zakona.
- (2) Stručno vijeće može predlagati donošenje, odnosno izmjene zakonskih propisa iz oblasti lijekova i medicinskih sredstava ako to smatra neophodnim za provođenje ovog Zakona, kao i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona.
- (3) Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije, usvaja instrukcije kojima će se propisani podaci ili dokumenti, korišteni u radu Stručnog vijeća i Agencije, smatrati službenom tajnom u skladu s propisima o slobodi pristupa informacijama BiH i entiteta.

Član 17.

(Direktor Agencije - imenovanje i mandat)

- (1) Direktor Agencije odgovoran je za upravljanje Agencijom.

- (2) Direktor ima zamjenika koji obavlja dužnost direktora u njegovom odsustvu.
- (3) Mandat direktora i zamjenika direktora traje četiri godine, s mogućnošću reizbora na još jedan mandat.
- (4) Direktora i zamjenika imenuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog Stručnog vijeća, u skladu sa Zakonom o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Vijeća ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine. Na direktora i zamjenika ne primjenjuje se Zakon o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine.
- (5) Kriteriji za imenovanje direktora uključuju univerzitetsko obrazovanje iz oblasti farmacije ili medicine i relevantno iskustvo u trajanju od najmanje pet godina.
- (6) Zakon o sukobu interesa u institucijama vlasti Bosne i Hercegovine primjenjuje se i na direktora Agencije i njegovog zamjenika.

Član 18.

(Razrješenje direktora Agencije)

- (1) Direktora i njegovog zamjenika razrješava Vijeće ministara BiH, na prijedlog Stručnog vijeća.
- (2) Direktor Agencije i njegov zamjenik bit će razriješeni dužnosti i prije isteka mandata, i to u sljedećim slučajevima, ukoliko:
- direktor, odnosno zamjenik dužnost ne obavlja u skladu sa Zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu Zakona;
  - protiv direktora, odnosno zamjenika direktora postoji pravosnažna presuda u krivičnom postupku, koja ga čini nepodobnim za obavljanje dužnosti direktora, odnosno zamjenika direktora, osim krivičnih djela protiv sigurnosti u saobraćaju;
  - se utvrdi postojanje sukoba interesa;
  - direktor, odnosno zamjenik direktora učini ozbiljne propuste u provođenju mjera rukovođenja;
  - protiv direktora, odnosno zamjenika direktora postoji potvrđena optužnica za krivična djela primanja dara i drugih oblika koristi, protuzakonitog posredovanja, zloupotrebe položaja ili ovlaštenja, pronevjere u službi, nesavjesnog rada u službi i/ili protuzakonite naplate i isplate;
  - se steknu uslovi za prestanak radnog odnosa po sili zakona;
  - sam zatraži razrješenje s dužnosti direktora, odnosno zamjenika direktora.

Član 19.

(Ovlaštenja i odgovornost direktora Agencije)

- (1) Direktor Agencije zastupa i predstavlja Agenciju, odgovara za zakonito, stručno i etično poslovanje Agencije, te efikasnu organizaciju rada Agencije.
- (2) Direktor za svoj rad odgovara Vijeću ministara BiH.
- (3) Direktor je odgovoran za:
- provođenje politike lijekova i medicinskih sredstava u BiH, Zakona, te propisa donesenih na osnovu Zakona;
  - izvršavanje odluka i preporuka Stručnog vijeća;
  - izradu prijedloga programa i plana rada, te razvoja Agencije;

- d) izradu prijedloga pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije koji odobrava Vijeće ministara BiH;
- e) izradu prijedloga godišnjeg budžeta Agencije;
- f) izradu godišnjeg izvještaja o finansijskom poslovanju Agencije, kao i završnog računa Agencije;
- g) informiranje Stručnog vijeća o svim problemima u vezi s provođenjem politike lijekova i medicinskih sredstava ili zakonskih propisa iz ove oblasti;
- h) pružanje statističkih podataka ovlaštenim tijelima u BiH, odnosno inozemstvu;
- i) uspostavu i funkcioniranje interne revizije Agencije;
- j) uspostavu i funkcioniranje informacionog sistema Agencije;
- k) postavljanje i razrješavanje operativnih rukovodilaca Agencije;
- l) druge poslove i zadatke u skladu sa Zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu Zakona.

Član 20.

(Komisije Agencije)

- (1) Komisije Agencije su:
  - a) Komisija za lijekove,
  - b) Komisija za medicinska sredstva,
  - c) Komisija za klinička ispitivanja,
  - d) Komisija za farmakopeju,
  - e) Ostale komisije za rješavanje zasebnih pitanja.
- (2) Direktor Agencije, uz prethodnu saglasnost Stručnog vijeća, imenuje članove komisija.
- (3) Članovi komisija iz stava (1) ovog člana su istaknuti stručnjaci iz oblasti zdravstva, odnosno prirodnih nauka (hemija, biologija, biohemija, fizika, elektrotehnika, tehnologija i sl.), koji imaju odgovarajuće radno iskustvo na poslovima i zadacima koji su predmet razmatranja komisija.
- (4) Mandat članova komisija iz stava (1), tač. a) do d) ovog člana traje četiri godine, s mogućnošću reizbora za još jedan mandat.
- (5) Komisije iz stava (1) ovog člana, uz prethodnu saglasnost Stručnog vijeća, pripremaju poslovničke o radu kojima bliže uređuju pitanja značajna za njihov djelokrug, rad, način, glasanje i odlučivanje.
- (6) Direktor Agencije, uz prethodnu saglasnost Stručnog vijeća, utvrđuje listu eksperata BiH koji, po potrebi, mogu biti uključeni u rad komisija iz stava (1) ovog člana.
- (7) Komisije iz stava (1) ovog člana i direktor mogu, za potrebe izrade stručne ocjene dokumentacije iz čl. 23., 24., 25. i 26. ovog Zakona, zatražiti mišljenje eksperata iz stava (6) ovog člana.
- (8) Komisije iz stava (1) ovog člana dužne su, na zahtjev direktora Agencije, dostaviti sva tražena mišljenja, objašnjenja i instrukcije, ako su predmet razmatranja komisije.
- (9) Direktor odobrava poslovničke o djelokrugu, radu i obavezama svake komisije pojedinačno. Komisije se sastaju po potrebi. Radi izrade mišljenja, objašnjenja odnosno ocjene dokumentacije po posebnom zahtjevu, komisija radi u sastavu od najmanje dvije trećine ukupnog broja članova. Mišljenje, objašnjenje, odnosno ocjenu o posebnom zahtjevu daje najmanje većina prisutnih članova. Mišljenje,

objašnjenje, odnosno ocjena različita od one koju da većina mora biti sadržana u pismenu koje se dostavlja direktoru Agencije.

Član 21.

(Službena tajna)

Članovi komisija i eksperti iz člana 20. ovog Zakona potpisuju izjavu o čuvanju službene tajne i nepostojanju sukoba interesa u smislu člana 13. stav (3) ovog Zakona.

Član 22.

(Naknada za rad)

Komisije i eksperti iz člana 20. ovog Zakona imaju pravo na naknadu za svoj rad u visini koju određuje rješenjem direktor Agencije, u skladu s propisima kojima se uređuje ovo pitanje.

Član 23.

(Komisija za lijekove)

- (1) Komisija za lijekove ocjenjuje dokumentaciju o kvalitetu, sigurnosti i djelotvornosti lijeka koja je priložena u postupku pribavljanja dozvole za stavljanje lijeka u promet, njene obnove i izmjene.
- (2) Komisija za lijekove predlaže Stručnom vijeću Agencije listu esencijalnih lijekova BiH.
- (3) Komisija za lijekove ima 15 članova. Entitetska ministarstva zdravstva predlažu po sedam članova, a Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta jednog člana.

Član 24.

(Komisija za klinička ispitivanja)

- (1) Komisija za klinička ispitivanja ocjenjuje dokumentaciju koja je priložena u postupku pribavljanja dozvole za kliničko ispitivanje lijekova i postupku prijave kliničkog ispitivanja, odnosno promjenu ili dopunu već odobrenog prijavljenog protokola kliničkih ispitivanja.
- (2) Komisija za klinička ispitivanja ima sedam članova. Entitetska ministarstva zdravstva predlažu po tri člana, a Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta jednog člana.

Član 25.

(Komisija za medicinska sredstva)

- (1) Komisija za medicinska sredstva ocjenjuje dokumentaciju koja je priložena u postupku upisa u registar medicinskih sredstava koja nemaju odgovarajuću CE oznaku u skladu sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti u skladu s ovim Zakonom, ako tu ocjenu nije dalo ovlašteno tijelo utvrđeno Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.
- (2) Komisija za medicinska sredstva ocjenjuje dokumentaciju koja je priložena u postupku pribavljanja dozvole kliničkog ispitivanja medicinskog sredstva, odnosno postupku promjene ili dopune već odobrenog protokola kliničkih ispitivanja.
- (3) Komisija za medicinska sredstva ima devet članova. Entitetska ministarstva zdravstva predlažu po četiri člana, a Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta jednog člana.

Član 26.

(Komisija za farmakopeju)

- (1) Komisija za farmakopeju prati razvoj evropske farmakopeje i predlaže nacionalni dodatak evropskoj farmakopeji, odnosno predlaže farmakopeju BiH.

- (2) Komisija za farmakopeju ima sedam članova. Entitetska ministarstva zdravstva predlažu po jednog člana, Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta jednog člana. Farmaceutski fakulteti entiteta predlažu po jednog člana, a Kontrolna laboratorija Agencije dva člana.

Član 27.

(Druge stalne i povremene komisije)

Direktor Agencije može, za potrebe rješavanja zasebnih pitanja vezanih za lijekove i medicinska sredstva, osnovati stalne i povremene komisije u čijem radu će učestvovati predstavnici Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija BiH), Republike Srpske (u daljnjem tekstu: RS) i Brčko Distrikta.

POGLAVLJE III. LIJEKOVI

Odjeljak A. Uslovi za promet lijekova

Član 28.

(Vrste lijekova)

- (1) Lijekovi se, zavisno od načina i mjesta izdavanja, u skladu s dozvolom za stavljanje u promet, razvrstavaju na lijekove koji se:
- izdaju samo na ljekarski recept i čije je izdavanje dozvoljeno samo u apotekama;
  - izdaju bez recepta i čije je izdavanje dozvoljeno samo u apotekama;
  - mogu koristiti samo u zdravstvenim ustanovama prilikom pružanja zdravstvenih usluga.
- (2) Način i postupak razvrstavanja lijekova iz stava (1) ovog člana utvrđuje se podzakonskim aktom koji donosi Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.

Član 29.

(Uslovi za promet lijekova)

Lijekovi mogu biti u prometu pod uslovom da:

- imaju dozvolu za stavljanje u promet u BiH koju je izdala Agencija;
- je svaka serija lijeka proizvedena u skladu s dokumentacijom na osnovu koje je izdata važeća dozvola za stavljanje u promet i ukoliko je urađena kontrola kvaliteta svake serije u skladu s odredbama Zakona, propisima donesenim na osnovu ovog Zakona i važećom dozvolom za stavljanje lijeka u promet;
- je svaka serija lijeka označena karakterističnim znakom Agencije, u skladu s ovim Zakonom i odgovarajućim podzakonskim aktima.

Član 30.

(Način utvrđivanja uslova za davanje dozvole za promet)

- Lijekovi koji su u prometu u BiH moraju biti proizvedeni i kontrolirani u skladu s metodama i zahtjevima evropske farmakopeje i farmakopeje BiH, što utvrđuje Stručno vijeće Agencije na prijedlog Komisije za farmakopeju.
- Izuzetno od stava (1) ovog člana, ako evropska farmakopeja ili farmakopeja BiH ne sadrže način proizvodnje i zahtjeve koji se odnose na kvalitet, lijek može biti izrađen i kontroliran prema metodama drugih priznatih farmakopeja.
- U obavljanju provjere kvaliteta lijeka primjenjuju se postupci navedeni u prihvaćenoj dokumentaciji o lijeku, koja se podnosi uz zahtjev za davanje dozvole za stavljanje lijeka u promet ili se primjenjuju postupci koje je usvojila Agencija, a u skladu s odredbom stava (1) ovog člana.

- (4) Izuzetno od stava (1) do (3) ovog člana, lijekovi koji su u prometu u BiH mogu biti proizvedeni i kontrolirani u skladu s metodama koje predloži i detaljno opiše proizvođač, pod uslovom da takve metode nisu opisane u priznatim farmakopejama.

Odjeljak B. Dozvola za stavljanje lijeka u promet

Član 31.

(Dozvola za stavljanje lijeka u promet)

- Lijekovi se stavljaju u promet u BiH samo na osnovu dozvole za stavljanje u promet izdate u skladu s ovim Zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.
- Dozvola iz stava (1) ovog člana nije potrebna za:
  - magistralne proizvode;
  - galenske proizvode;
  - lijekove namijenjene za kliničko ispitivanje koji za to imaju dozvolu, odnosno potvrdu, o prijavi kliničkog ispitivanja koju je izdala Agencija;
  - proizvode namijenjene daljnjoj preradi;
  - lijekove namijenjene za pretklinička ispitivanja i naučni razvoj;
  - lijekove humanitarnog porijekla;
  - radionuklide zatvorenog izvora zračenja;
  - punu krv, plazmu ili krvne ćelije humanog porijekla osim plazme koja je pripremljena na način koji uključuje industrijski proces.
- Osim lijekova nabrojanih u stavu (2) ovog člana, dozvola nije potrebna ni za lijekove koji se, na osnovu medicinske opravdanosti, hitno uvoze za potrebe pojedinačnog liječenja, kao i za lijekove neophodne za zaštitu zdravlja stanovništva čiji uvoz zatraži zdravstvena ustanova.

Član 32.

(Podnosilac zahtjeva za stavljanje lijeka u promet)

- Zahtjev za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet može podnijeti proizvođač sa sjedištem u BiH ili pravno lice koje zastupa stranog proizvođača i ima sjedište u BiH.
- Zastupnik proizvođača dužan je imati ugovor o zastupanju registriran kod Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Zastupnik će obavijestiti Agenciju o ugovoru registriranom kod nadležnog ministarstva, te dostaviti potpunu informaciju o osiguranju odgovornosti proizvođača za moguću štetu nanесenu korisniku lijeka koje važi za teritoriju BiH.
- Podnosilac zahtjeva iz stava (1) ovog člana (u daljnjem tekstu: predlagač) dužan je odrediti odgovorno lice za stavljanje lijeka u promet i odgovorno lice za poslove farmakovigilance.
- Odgovorno lice za stavljanje lijeka u promet mora imati završen farmaceutski fakultet, a odgovorno lice za poslove farmakovigilance mora imati završen farmaceutski, medicinski ili stomatološki fakultet.

Član 33.

(Zahtjev za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet)

- Zahtjev za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet mora sadržavati najmanje sljedeće podatke:
  - Administrativni dio dokumentacije, odnosno podatke o proizvođaču lijeka, mjestu proizvodnje, predlagaču, odnosno budućem nosiocu dozvole za stavljanje lijeka

u promet, sažetak glavnih karakteristika lijeka, uputstvo za pacijenta, prijedlog pakovanja lijeka, spisak država u kojima je lijek dobio dozvolu za stavljanje u promet, ekspertna mišljenja koja su sastavni dio dokumentacije o lijeku i koja daju u pismenoj formi eksperti predlagača za ocjenu dokumentacije o kvalitetu, sigurnosti i djelotvornosti lijeka;

- b) Analitički dio dokumentacije, odnosno farmaceutsko-hemijsko-biološki dio dokumentacije koji sadrži podatke o kvalitetu lijeka, njegovom kvalitativnom i kvantitativnom sastavu, opisu načina proizvodnje, kontroli kvaliteta u procesu proizvodnje, kontroli kvaliteta gotovog proizvoda, studije stabilnosti i ostale potrebne podatke za zaštitu zdravlja i okoliša;
  - c) Farmakološko-toksikološki dio dokumentacije koji sadrži podatke o farmakodinamičkim i farmakokinetičkim svojstvima lijeka, njegovoj toksičnosti, uticaju na reproduktivne funkcije, uticaju na embrio-fetalnu toksičnost, mutagenost i kancerogeni potencijal, podatke o lokalnoj toleranciji, izlučivanju i ostale potrebne podatke za zaštitu zdravlja i okoliša;
  - d) Klinički dio dokumentacije, odnosno opće podatke o kliničkom ispitivanju, o načinu izvođenja kliničkog ispitivanja, rezultatima kliničkog ispitivanja, kliničko-farmakološke podatke, podatke o biološkoj raspoloživosti i bioekvivalenciji (ako je potrebno), podatke o kliničkoj sigurnosti i djelotvornosti, podatke o vanrednim uslovima izvođenja kliničkih ispitivanja (ako je potrebno) i podatke o iskustvima stečenim nakon pribavljanja dozvole za stavljanje lijeka u promet u drugim državama.
- (2) Predlagač je odgovoran za vjerodostojnost podataka u dokumentaciji.
  - (3) Isprave koje se dostavljaju kao zahtjev za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, i to sam zahtjev, sažetak glavnih karakteristika lijeka i uputstvo za pacijenta moraju biti sačinjeni na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH.

Član 34.

(Izuzeci)

- (1) Izuzetno od odredbe člana 33. ovog Zakona, predlagač nije obavezan priložiti vlastite rezultate farmakološko-toksikoloških ili kliničkih ispitivanja ako dokaže da:
  - a) je lijek za koji se podnosi zahtjev za pribavljanje dozvole za stavljanje u promet suštinski sličan lijeku za koji je u BiH već izdata dozvola za stavljanje u promet i da se nosilac njegove dozvole za stavljanje u promet pismeno slaže s pozivanjem na njegovu dokumentaciju o farmakološko-toksikološkom i kliničkom ispitivanju lijeka; ili
  - b) se umjesto vlastitih rezultata o farmakološko-toksikološkom i kliničkom ispitivanju lijeka tačno navedu već objavljeni podaci iz javnosti dostupne literature koji sadrže sve potrebne podatke iz zahtijevane dokumentacije iz člana 33. stav (1) tač. c) i d), uz uslov da su sastojci lijeka dobro poznati, da je poznata njihova sigurnost i dokazana djelotvornost i/ili da se aktivna supstanca najmanje 10 godina upotrebljava kao lijek u BiH, EU ili drugim državama koje imaju iste standarde zahtjeva za kvalitet, sigurnost i djelotvornost lijekova; ili

- c) je lijek za koji se podnosi zahtjev za pribavljanje dozvole za stavljanje u promet suštinski sličan lijeku za koji je u BiH, EU ili u drugim državama koje imaju iste standarde zahtjeva za kvalitet, sigurnost i djelotvornost lijekova već izdata dozvola za stavljanje u promet koja je važeća najmanje osam godina, s tim da Agencija može izdati dozvolu za stavljanje lijeka u promet s datumom važenja najranije 10 godina nakon izdavanja dozvole za suštinski sličan lijek na čiju dokumentaciju se predlagač poziva. Sve naknadne dozvole za stavljanje lijeka u promet za različite jačine, farmaceutske forme, načine primjene lijeka, kao i sve varijacije i ekstenzije istog lijeka u EU, BiH ili drugim državama koje imaju iste standarde zahtjeva za kvalitet, sigurnost i djelotvornost lijekova smatrat će se kao da predstavljaju sastavni dio prve dozvole za stavljanje lijeka u promet, za potrebe primjene odredbe ove tačke.
- (2) Ako se podnosi zahtjev za odobravanje nove indikacije, doziranja, jačine ili načina primjene lijeka u odnosu na suštinski sličan lijek koji je u prometu, predlagač je dužan priložiti rezultate odgovarajućih farmakološko-toksikoloških, odnosno kliničkih ispitivanja.
- (3) Ako se radi o lijeku koji sadrži istu fiksnu kombinaciju poznatih sastojaka koji su već odobreni pojedinačno kao lijek, nije potrebno priložiti dokumentaciju koja se odnosi na svaki pojedinačni sastojak.

Član 35.

(Predmet dozvole)

- (1) Zahtjev za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, s dokumentacijom iz člana 33. ovog Zakona, podnosi se Agenciji za svaki oblik, dozu i veličinu pakovanja lijeka.
- (2) Zaprimljena dokumentacija smatra se službenom tajnom, osim sažetka glavnih karakteristika lijeka, uputstva za pacijenta i podataka s pakiranja lijeka.
- (3) Sažetak glavnih karakteristika lijeka mora sadržavati najmanje osnovne podatke o lijeku (ime, generičko ime, kvalitativni i kvantitativni sastav, farmaceutski oblik, jačinu i pakovanje), o proizvođaču lijeka, nosiocu dozvole za stavljanje u promet, načinu upotrebe, indikacijama, kontraindikacijama, mjerama opreza, načinu izdavanja, neželjenim efektima, roku trajanja, načinu čuvanja i druge potrebne informacije.

Član 36.

(Sadržaj zahtjeva, postupak i uslovi za pribavljanje dozvole)

- (1) Sadržaj zahtjeva, postupak i uslove za pribavljanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, oblik i sadržaj zahtijevane dokumentacije bliže propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.
- (2) Osim propisa iz stava (1) ovog člana, ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije, propisat će dodatne ili drugačije zahtjeve za pribavljanje dozvole za stavljanje u promet rizičnih lijekova, lijekova herbalnog porijekla ili homeopatskih lijekova.

Član 37.

(Postupak po zahtjevu)

- (1) Agencija će, najkasnije u roku od 210 dana od prijema potpunog zahtjeva za pribavljanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, odlučiti o izdavanju ili o odbijanju zahtjeva za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, po pribavljenom mišljenju o valjanosti dokumentacije i ocjene

kvaliteta, sigurnosti i djelotvornosti lijeka koji daje Komisija za lijekove.

- (2) Rok iz stava (1) ovog člana prestaje teći na dan kada Agencija od predlagača zatraži potrebne dopunske isprave, podatke ili objašnjenja i prekid računanja roka traje do ispunjenja zahtjeva Agencije.
- (3) Dozvola za stavljanje lijeka u promet izdaje se na period od pet godina.
- (4) Dozvola za stavljanje lijeka u promet i odluka kojom se odbija zahtjev za davanje dozvole za stavljanje lijeka u promet izdaje se u formi rješenja koje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (5) Sastavni dio dozvole iz stava (3) ovog člana je odobreni sažetak glavnih karakteristika lijeka, uputstvo za pacijenta i nacrt, odnosno već izrađeno pakovanje lijeka.
- (6) Sadržaj dozvole za stavljanje lijeka u promet propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 38.

(Odobrenje o stavljanju u promet prije utvrđivanja propisanih uslova)

- (1) Izuzetno, u slučajevima vanrednog stanja (epidemije, elementarne nepogode većeg obima, ratnog stanja i drugih vanrednih slučajeva), direktor Agencije može odobriti stavljanje lijeka u promet i prije utvrđivanja uslova propisanih ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.
- (2) Odobrenje iz stava (1) ovog člana izdaje se s rokom važenja do prestanka okolnosti vanrednog stanja koje je prouzrokovalo njegovu primjenu.

Član 39.

(Razlozi za odbijanje zahtjeva)

Agencija će odbiti zahtjev za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet ukoliko na osnovu procjene priložene dokumentacije utvrdi postojanje neke od okolnosti, kako slijedi:

- a) da je odnos koristi i rizika nepovoljan;
- b) da je djelotvornost lijeka nedovoljna, nedokazana ili nedovoljno dokazana;
- c) da kvalitativni ili kvantitativni sastav lijeka ne odgovara podacima iz priložene dokumentacije;
- d) da dokumentacija nije u skladu s ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.

Član 40.

(Prestanak važenja, odnosno ukidanje dozvole)

- (1) Dozvola za stavljanje lijeka u promet prestaje važiti istekom roka za koji je bila izdata ili na zahtjev nosioca dozvole za stavljanje lijeka u promet.
- (2) Agencija može ukinuti već izdatu dozvolu za stavljanje lijeka u promet po službenoj dužnosti ili po zahtjevu nosioca dozvole za stavljanje lijeka u promet.
- (3) Agencija ukida već izdatu dozvolu za stavljanje lijeka u promet po službenoj dužnosti u sljedećim slučajevima, ako:
  - a) je lijek stavljen u promet protivno dozvoli za stavljanje u promet, odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona;
  - b) je lijek štetan u propisanim uslovima primjene;

- c) lijek više ne odgovara zahtjevima savremene medicine i potrebama zdravstvene zaštite, odnosno očekivanom odnosu koristi i rizika;
- d) kvalitativni i/ili kvantitativni sastav lijeka nije u skladu sa sastavom navedenim u dokumentaciji koja je bila priložena uz zahtjev za davanje dozvole za promet;
- e) podaci u podnesenoj dokumentaciji o lijeku ne odgovaraju stvarnom stanju;
- f) lijek nije stavljen u promet u roku od tri godine od dana izdavanja dozvole za stavljanje lijeka u promet, osim ako to odobri Agencija na osnovu obrazloženog zahtjeva nosioca dozvole za stavljanje lijeka u promet.

Član 41.

(Obnova dozvole za stavljanje lijeka u promet)

- (1) Nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet dužan je najmanje šest mjeseci prije isteka važenja dozvole za stavljanje lijeka u promet podnijeti zahtjev za njenu obnovu.
- (2) Agencija je dužna o zahtjevu iz stava (1) ovog člana donijeti odluku u roku od 90 dana od dana prijema potpunog zahtjeva za obnovu dozvole za stavljanje lijeka u promet, u formi rješenja koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (3) Rok iz stava (2) ovog člana prestaje teći od dana kada Agencija od predlagača zatraži dodatne potrebne podatke ili objašnjenja i prekid računanja utvrđenog roka traje do ispunjenja zahtjeva Agencije.
- (4) Zahtjev iz stava (1) ovog člana mora sadržavati najmanje ažurirane administrativne podatke, podatke o periodičnom izvještaju o sigurnosti lijeka, dodatne podatke o kvalitetu, sigurnosti i djelotvornosti lijeka, ako je to potrebno, te ostale podatke potrebne za ocjenu odnosa rizika i koristi.
- (5) Detaljan sadržaj zahtjeva, postupak i uslove za pribavljanje obnove dozvole za stavljanje lijeka u promet, oblik i sadržaj zahtijevane dokumentacije propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 42.

(Promet lijeka nakon isteka dozvole za stavljanje u promet)

- (1) Lijek kojem je dozvola za stavljanje u promet istekla i nije bila obnovljena u roku i na način predviđen članom 41. ovog Zakona može biti u prometu do 12 mjeseci po isteku dozvole, osim u slučaju razloga koji se odnose na sigurnost ili djelotvornost lijeka.
- (2) Za lijek za čiju obnovu dozvole za stavljanje u promet nije podnesen zahtjev u roku i na način predviđen odredbom člana 41. ovog Zakona ne može se podnijeti zahtjev za obnovu dozvole, nego se zahtjev podnosi po proceduri predviđenoj kao da prva dozvola za stavljanje lijeka u promet nije izdata.

Član 43.

(Obustava proizvodnje, odnosno prometa prije isteka dozvole)

Ako proizvođač lijeka odluči obustaviti proizvodnju, odnosno promet lijeka prije isteka dozvole za njegovo stavljanje u promet, dužan je o tome izvijestiti Agenciju najkasnije u roku od šest mjeseci prije obustavljanja proizvodnje, odnosno prometa lijeka, uz navođenje razloga za obustavu.

Član 44.

(Izmjene dozvole)

- (1) Nosilac dozvole za stavljanje u promet lijeka dužan je pratiti naučno-tehnički napredak u vezi s lijekom, nova saznanja o ocjeni kvaliteta, sigurnosti i djelotvornosti lijeka, izmjenu dokumentacije koja je bila priložena u postupku pribavljanja dozvole za stavljanje lijeka u promet te nova saznanja o lijeku.
- (2) Nosilac dozvole dužan je redovno prijavljivati Agenciji manje izmjene (izmjene tipa I.A i I.B) dokumentacije, odnosno dozvole za stavljanje lijeka u promet i uvesti ih tek ako od Agencije ne dobije negativno mišljenje o promjeni u roku od 30 dana od obavještanja koje sadrži svu potrebnu dokumentaciju o promjeni.
- (3) Nosilac dozvole dužan je bez odgađanja podnijeti zahtjev Agenciji za uvođenje većih izmjena (izmjene tipa II) dozvole za stavljanje lijeka u promet.
- (4) Agencija donosi odluku o zahtjevu iz stava (3) ovog člana u roku od 60 dana od dana prijema potpunog zahtjeva, u formi rješenja koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (5) Rok iz stava (4) ovog člana prestaje teći od dana kada Agencija od predlagača zatraži dodatne potrebne podatke ili objašnjenja i prekid računanja roka traje do ispunjenja zahtjeva Agencije.
- (6) Detaljan sadržaj prijave odnosno zahtjeva, postupak i uslove za prijavu, odnosno pribavljanje dozvole za izmjenu dokumentacije, odnosno dozvole za stavljanje lijeka u promet, oblik i sadržaj zahtijevane dokumentacije propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća. Kategorizaciju izmjena propisuje Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.

Član 45.

(Troškovi postupka)

Visinu i način plaćanja naknada u vezi sa izdavanjem dozvole za stavljanje lijeka u promet, njene obnove i izmjena, utvrđuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog direktora Agencije, a snosi ih podnosilac zahtjeva.

Odjeljak C. Ispitivanje lijekova

Član 46.

(Ispitivanje lijekova)

- (1) Prije stavljanja u promet lijek mora biti analitički (farmaceutsko-hemijsko-biološko-mikrobiološko), farmakološko--toksikološki i klinički ispitani, te potvrđeni njegov kvalitet, sigurnost i djelotvornost.
- (2) Lijek se može i dodatno analitički (farmaceutsko-hemijsko-biološko-mikrobiološko), farmakološko-toksikološki i klinički ispitati i poslije pribavljanja dozvole za stavljanje lijeka u promet za potrebe pribavljanja dodatnih podataka o lijeku ili kontroli lijeka.

Član 47.

(Ovlaštenje za ispitivanje lijekova)

- (1) Analitičko (farmaceutsko-hemijsko-biološko-mikrobiološko), farmakološko-toksikološko i kliničko ispitivanje lijekova mogu obavljati pravna lica koja ispunjavaju uslove u vezi s prostorom, opremom i kadrom, kao i ostale potrebne uslove, te principe dobrih praksi.
- (2) Uslove koje su dužna ispunjavati pravna lica koja mogu obavljati analitičko, farmakološko-toksikološko i kliničko

ispitivanje lijekova, kao i postupak njihove verifikacije, propisuje Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.

- (3) Propise o dobrim praksama (laboratorijska, kontrolno-laboratorijska, dobra klinička, dobra distributerska i dobra skladišna), kao i propise o ispitivanju bioekvivalencije i bioraspoloživosti, donosi Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.
- (4) Agencija izdaje dozvolu za obavljanje ispitivanja iz stava (1) ovog člana u formi rješenja podnosiocu zahtjeva koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (5) Dozvole iz stava (4) ovog člana objavljuju se, o trošku nosioca dozvole, u "Službenom glasniku BiH".

Član 48.

(Analitičko ispitivanje lijekova)

- (1) Analitičko ispitivanje lijekova, odnosno farmaceutsko-hemijsko-biološko-mikrobiološko ispitivanje kvaliteta lijeka obavlja se u skladu sa zahtjevom za izdavanje dozvole za stavljanje u promet.
- (2) Postupak analitičkog ispitivanja lijeka, koji je opisan u dokumentaciji za pribavljanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, mora odgovarati savremenim naučno-tehničkim dostignućima i principima dobre kontrolne laboratorijske prakse.
- (3) Dokumentacija za izvođenje analitičkog ispitivanja lijeka mora sadržavati referencu na evropsku farmakopeju, farmakopeju BiH, farmakopeju koja je važeća u nekoj od članica EU ili detaljne opise metoda ispitivanja, potrebne opreme i ostale potrebne podatke koji moraju biti dovoljno detaljno i jasno napisani da omogućavaju ponavljanje analize i poređenje dobivenih rezultata.
- (4) Detaljnije propise o načinu analitičkog (farmaceutsko-hemijsko-biološko-mikrobiološkog) ispitivanja lijekova donosi Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.

Član 49.

(Prekliničko ispitivanje lijekova)

- (1) Farmakološko-toksikološko, odnosno prekliničko ispitivanje lijekova obavlja se postupkom utvrđivanja sigurnosti lijekova koji se provodi u skladu s principima dobre laboratorijske prakse.
- (2) Postupak farmakološko-toksikološkog ispitivanja lijeka, koji je opisan u dokumentaciji za pribavljanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, mora odgovarati savremenim naučno-tehničkim dostignućima i principima dobre laboratorijske prakse.
- (3) Dokumentacija za izvođenje farmakološko-toksikološkog ispitivanja lijeka mora sadržavati detaljne opise metoda ispitivanja, potrebne opreme i ostale potrebne podatke koji moraju biti dovoljno detaljno i jasno napisani da omogućavaju ponavljanje postupka farmakološko-toksikološkog ispitivanja i poređenje dobivenih rezultata.
- (4) Farmakološko-toksikološko ispitivanje mora opredijeliti farmakodinamička, farmakokinetička i toksikološka svojstva lijeka koja su bile utvrđene na laboratorijskim životinjama i predvidjeti moguće efekte na ljudima.
- (5) Detaljniji propis o načinu farmakološko-toksikološkog ispitivanja donosi Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.

Član 50.

(Kliničko ispitivanje lijekova)

- (1) Kliničko ispitivanje obavlja se ispitivanjem lijeka na zdravim i bolesnim ljudima, koje ima za cilj da otkrije ili potvrdi kliničke, farmakološke, farmakodinamičke ili farmakokinetičke efekte lijeka koji se ispituje, otkrije neželjene efekte lijeka ili prouči njegovu apsorpciju, distribuciju, metabolizam i izlučivanje radi dokazivanja sigurnosti i djelotvornosti lijeka. U kliničko ispitivanje lijeka spadaju i ispitivanja bioekvivalencije, odnosno bioraspoloživosti.
- (2) Postupak kliničkog ispitivanja lijeka, opisan u dokumentaciji za pribavljanje dozvole za stavljanje lijeka u promet, mora odgovarati savremenim naučno-tehničkim dostignućima i principima dobre kliničke prakse u kliničkom ispitivanju i medicinske etike. Rezultati kliničkog ispitivanja moraju obuhvatiti rezultate svih raspoloživih kliničkih ispitivanja lijeka, bilo pozitivnih ili negativnih.
- (3) Dokumentacija o kliničkom ispitivanju lijeka mora sadržavati rezultate ispitivanja koji su dovoljno detaljno i objektivno opisani da omoguće objektivnu ocjenu odnosa između koristi i rizika za pacijenta, ocjenu sigurnosti i djelotvornosti lijeka i mišljenje o tome da li lijek ispunjava uslove za izdavanje dozvole za stavljanje u promet.

Član 51.

(Uslovi za obavljanje kliničkog ispitivanja lijeka)

Kliničko ispitivanje lijeka obavlja se samo kada su priloženi pozitivni rezultati o analitičkom i farmakološko-toksikološkom ispitivanju.

Član 52.

(Prijava kliničkog ispitivanja)

- (1) Prije početka kliničkog ispitivanja lijeka predlagač kliničkog ispitivanja za lijek koji još nije pribavio dozvolu za promet dužan je podnijeti zahtjev Agenciji za odobravanje kliničkog ispitivanja.
- (2) Podnosilac prijave kliničkog ispitivanja za lijek koji je već pribavio dozvolu za promet u BiH dužan je prijaviti kliničko ispitivanje lijeka Agenciji.
- (3) Predlagač i podnosilac prijave kliničkog ispitivanja može biti sponzor kliničkog ispitivanja ili u njegovo ime glavni istraživač.
- (4) Pravno lice koje obavlja kliničko ispitivanje lijeka i sponzor kliničkog ispitivanja dužni su prije početka ispitivanja osigurati svoju odgovornost za eventualnu štetu nanесenu ispitaniku koja bi mogla biti prouzrokovana kliničkim ispitivanjem.
- (5) Klinička ispitivanja lijeka ne mogu se obavljati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Član 53.

(Postupak po prijavi za kliničko ispitivanje)

- (1) Agencija je dužna, najkasnije u roku od 60 dana od prijema potpunog zahtjeva za pribavljanje dozvole za ispitivanje lijeka koji još nije pribavio dozvolu za stavljanje u promet u BiH, odlučiti o izdavanju ili odbijanju dozvole za kliničko ispitivanje na osnovu mišljenja o svrsishodnosti ispitivanja, valjanosti priložene dokumentacije, ocjene o etičnosti, zaštiti prava učesnika u kliničkom ispitivanju i poštivanju principa dobre kliničke prakse u kliničkom ispitivanju koje daje Komisija za klinička ispitivanja.

- (2) Rok iz stava (1) ovog člana prestaje teći od dana kada Agencija od predlagača zatraži potrebne dopunske podatke ili objašnjenja i prekid računanja roka traje do ispunjavanja zahtjeva Agencije.
- (3) Odluka o izdavanju ili odbijanju zahtjeva za izdavanje dozvole za klinička ispitivanja izdaje se u formi rješenja koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Član 54.

(Postupak po prijavi kliničkog ispitivanja kada postoji dozvola za stavljanje u promet)

- (1) Agencija je dužna, najkasnije u roku od 30 dana od prijema potpune prijave za kliničko ispitivanje lijeka koji je već pribavio dozvolu za stavljanje u promet u BiH, izvijestiti predlagača o razlozima zbog kojih se izvođenje kliničkog ispitivanja odbija.
- (2) Odbijanje zahtjeva za izvođenje kliničkog ispitivanja iz stava (1) ovog člana izdaje se u formi rješenja koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (3) Rok iz stava (1) ovog člana prestaje teći od dana kada Agencija od podnosioca prijave za kliničko ispitivanje zatraži potrebne dopunske podatke ili objašnjenja i prekid računanja roka traje do ispunjenja zahtjeva Agencije.
- (4) Ako podnosilac prijave za kliničko ispitivanje, u roku od 30 dana, od Agencije ne dobije negativan odgovor, može početi kliničko ispitivanje lijeka.

Član 55.

(Privremeni ili trajni prekid kliničkog ispitivanja lijeka)

Agencija može, u svrhu zaštite zdravlja stanovništva, odrediti privremeni ili trajni prekid kliničkog ispitivanja lijeka.

Član 56.

(Troškovi kliničkog ispitivanja, odnosno troškovi postupka)

- (1) Troškove kliničkog ispitivanja i troškove postupka odobravanja prijave kliničkog ispitivanja lijekova snosi predlagač kliničkog ispitivanja, odnosno podnosilac prijave kliničkog ispitivanja.
- (2) U slučaju da Agencija, odnosno entitetska ministarstva zdravstva ili Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta, drugo državno odnosno entitetsko ministarstvo ili drugo pravno lice, zahtijeva kliničko ispitivanje za potrebe zaštite zdravlja stanovništva, troškove tog ispitivanja snosi predlagač kliničkog ispitivanja samo u slučaju ako se dokaže da je sigurnost ili djelotvornost lijeka u skladu sa Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.
- (3) Ukoliko se dokaže da je sigurnost ili djelotvornost lijeka iz stava (2) ovog člana suprotna ovom Zakonu i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona, troškove kliničkog ispitivanja snosi nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet, odnosno proizvođač lijeka.
- (4) Detaljan propis o potrebnoj dokumentaciji i postupku za podnošenje zahtjeva, odnosno prijave kliničkog ispitivanja lijeka, uslove koje su dužna ispunjavati pravna lica koja mogu obavljati kliničko ispitivanje lijekova, kao i postupak njihove verifikacije, nadzora nad izvođenjem kliničkog ispitivanja, kao i uslove u kojima Agencija može odrediti privremeni ili trajni prekid kliničkog ispitivanja lijeka, propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije. Visinu troškova odobravanja

kliničkog ispitivanja propisuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog direktora Agencije.

Odjeljak D. Proizvodnja lijekova

Član 57.

(Proizvodnja lijekova)

- (1) Proizvodnja lijekova obuhvata cjelovit postupak ili pojedine dijelove postupka farmaceutske-tehnološke oblikovanja gotovog lijeka, uključujući proizvodnju ili nabavku supstance, tehnološku obradu i pakovanje, te provjeru kvaliteta, skladištenje i distribuciju.
- (2) Proizvođač lijeka je pravno lice koje je odgovorno za proizvodnju, razvoj, kontrolu kvaliteta, pakovanja, označavanje lijeka, bez obzira na to da li ga je samo proizvelo ili ga je u njegovo ime proizvelo treće lice.
- (3) Proizvođač lijeka može proizvoditi lijekove na osnovu dozvole koja može glasiti na postupak u cjelini ili dijelove postupka proizvodnje lijekova.
- (4) Pravna lica iz stava (2) ovog člana mogu proizvoditi lijekove samo ako su pribavila dozvolu za proizvodnju lijekova.

Član 58.

(Zahtjev za pribavljanje dozvole za proizvodnju)

- (1) Zahtjev za pribavljanje dozvole za proizvodnju lijekova za teritoriju Bosne i Hercegovine podnosi se Agenciji zasebno za svaki farmaceutski oblik i za svako mjesto proizvodnje.
- (2) Agencija je dužna, u roku od 90 dana od dana prijema potpunog zahtjeva, izdati rješenje ili odbiti zahtjev za izdavanje dozvole za proizvodnju lijekova za teritoriju BiH.
- (3) Dozvola iz stava (2) ovog člana uključuje i pravo prodaje tih lijekova nosiocima dozvole za promet lijekova na veliko. Dozvola se izdaje u formi rješenja koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (4) Rok iz stava (2) ovog člana prestaje teći od dana kada Agencija od podnosioca zahtjeva za izdavanje dozvole za proizvodnju zatraži potrebne dopunske podatke ili objašnjenja i prekid računanja roka traje do ispunjenja zahtjeva Agencije.
- (5) Agencija izdaje dozvolu za proizvodnju lijekova za teritoriju BiH na osnovu ocjene o ispunjavanju primjene dobre proizvođačke prakse, kao i ocjene ispunjavanja sljedećih uslova:
  - a) da ima osiguran odgovarajući prostor, opremu i kadar za proizvodnju, ispitivanje i kontrolu kvaliteta u skladu s obimom i zahtjevima proizvodnog postupka ili potpisane odgovarajuće ugovore kojima dijelove proizvodnog procesa i analize povjerava trećoj strani, te uslove za skladištenje i otpremu lijekova;
  - b) da ima zaposleno odgovorno lice za proizvodnju, s punim radnim vremenom, univerzitetskog obrazovanja farmaceutske ili farmaceutske-tehnološke (farmaceutski inženjering i farmaceutska tehnologija) smjera i dodatnim znanjem potrebnim za nadziranje pripreme proizvodnje, izradu i skladištenje lijekova u svim fazama;
  - c) da ima zaposleno odgovorno lice za puštanje pojedinačnih serija lijekova u promet, s punim radnim vremenom, univerzitetskog obrazovanja farmaceutske smjera i dodatnim znanjem za ispitivanje lijekova, koje je stalno na raspolaganju;

d) da ima zaposleno odgovorno lice za farmakovigilancu s punim radnim vremenom, univerzitetskog obrazovanja farmaceutske ili medicinske smjera i dodatnim znanjem iz oblasti kliničke farmacije i kliničke farmakologije;

e) da ima uveden sistem kvaliteta u skladu s dobrom proizvođačkom praksom.

- (6) Postojanje uslova predviđenih stavom (5), tač. a), b), c) i d) ovog člana, utvrđuje nadležno entitetsko ministarstvo, odnosno Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta. Ispunjavanje uslova dokazuje se rješenjem nadležnog entitetskog ministarstva koje sadrži karakteristike prostora, opreme i kadra za proizvodnju, odnosno ispitivanje i kontrolu kvaliteta u skladu s obimom i zahtjevnosti namjeravane proizvodnje, uslove za skladištenje i otpremu lijekova kao i ime lica odgovornog za izradu i skladištenje lijekova u svim fazama, odnosno ime lica odgovornog za stavljanje pojedinačnih serija lijekova u promet koje je na raspolaganju za različite kontrole.
- (7) Rješenje navedeno u stavu (6) ovog člana je uslov za registriranje poslovnog subjekta kod nadležnog suda, kao i uslov da Agencija izda dozvolu za proizvodnju lijekova.
- (8) Kod utvrđivanja uvođenja sistema kvaliteta u skladu s dobrom proizvođačkom praksom, odnosno postojanja uslova predviđenih odredbom stava (5) tačka e) ovog člana, odgovorno lice Agencije (GMP inspektor) utvrđuje ispunjavanje uslova pregledom na licu mjesta.
- (9) Potrebnu dokumentaciju i postupak za podnošenje zahtjeva za pribavljanje dozvole za proizvodnju lijekova, uslove koje su dužna ispunjavati pravna lica koja obavljaju proizvodnju, postupak njihove verifikacije i nadzora, te uslove za ugovorenu proizvodnju i kontrolu propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 59.

(Trajanje dozvole za proizvodnju)

- (1) Dozvola za proizvodnju lijekova izdaje se na period od pet godina.
- (2) Dozvola iz stava (1) ovog člana prestaje važiti ako proizvođač lijeka, bez prethodnog odobrenja Agencije, promijeni uslove na osnovu kojih je izdata dozvola za proizvodnju lijeka, ili ako više ne ispunjava uslove utvrđene ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.
- (3) Nosilac dozvole za proizvodnju lijeka dužan je svaku promjenu koja se tiče izmjene uslova predviđenih članom 58. ovog Zakona, a koja se tiče odstupanja od dozvole za proizvodnju lijeka, prijaviti Agenciji kao i nadležnom ministarstvu Federacije BiH, odnosno nadležnom ministarstvu RS-a, odnosno Odjelu za zdravstvo Brčko Distrikta.

Član 60.

(Odgovornost proizvođača)

Proizvođač lijeka odgovoran je za kvalitet, sigurnost i djelotvornost lijekova koje proizvodi, pod uslovom da se lijek koristi na propisani način.

Član 61.

(Inspeksijski pregled)

Proizvođač lijekova dužan je omogućiti obavljanje inspeksijskog pregleda na zahtjev Agencije.

Odjeljak E. Promet lijekova**Član 62.****(Promet lijekova)**

- (1) Promet lijekova obuhvata promet na veliko i na malo.
- (2) Promet lijekova na malo uređuje se propisom entiteta odnosno Brčko Distrikta, u skladu s ovim Zakonom.

Član 63.**(Promet na veliko i dozvola za promet na veliko)**

- (1) Promet na veliko je nabavka, skladištenje, transport i prodaja lijekova, uključujući uvoz i izvoz lijekova.
- (2) Promet na veliko lijekova mogu obavljati samo pravna lica koja su od Agencije pribavila dozvolu za promet lijekova.
- (3) Pravna lica koja obavljaju promet lijekova na veliko smiju prodavati lijekove samo pravnim i fizičkim licima koja imaju dozvolu za promet lijekova na veliko ili malo.

Član 64.**(Zahtjev za pribavljanje dozvole za promet lijekova na veliko)**

- (1) Zahtjev za pribavljanje dozvole za promet lijekova na veliko za teritoriju BiH podnosi se Agenciji.
- (2) Agencija je dužna, u roku od 90 dana od prijema potpunog zahtjeva, izdati dozvolu za promet lijekova na veliko za teritoriju BiH, koja se izdaje u formi rješenja koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (3) Rok iz stava (2) ovog člana prestaje teći od dana kada Agencija od podnosioca zahtjeva za izdavanje dozvole za promet zatraži potrebne dopunske podatke ili objašnjenja i prekid računanja trajanja roka traje do ispunjenja zahtjeva Agencije.
- (4) Dozvola za promet lijekova na veliko izdaje se na period od pet godina.
- (5) Agencija izdaje dozvolu za promet lijekova na veliko za teritoriju BiH na osnovu ocjene ispunjavanja primjene dobre distributerske prakse i dobre skladišne prakse, kao i ocjene ispunjavanja sljedećih uslova:
  - a) da ima odgovarajući prostor, opremu i kadar za transport, skladištenje i izvođenje prometa na veliko u skladu s obimom i vrstom lijekova kojima obavlja promet u skladu sa usklađenim propisima za teritoriju BiH;
  - b) da ima zaposleno odgovorno lice za prijem i izdavanje lijekova te pregled dokumentacije, s punim radnim vremenom, univerzitetskog obrazovanja farmaceutskog smjera i potrebnim znanjem iz ispitivanja lijekova, koje je stalno na raspolaganju;
  - c) da vodi odgovarajuću dokumentaciju tako da je omogućeno trenutno povlačenje lijeka iz prometa i nadzor reklamacija lijeka;
  - d) da ima uveden sistem kvaliteta;
  - e) da garantira neprekidnu i zadovoljavajuću snabdjevenost lijekovima, ako je to potrebno, i da garantira nabavku hitno potrebnih lijekova u najkraćem vremenu.
- (6) Osim uslova iz stava (5) ovog člana, ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije, može za određene vrste lijekova propisati i dodatne uslove.

(7) Postojanje uslova predviđenih stavom (5) tač. a) i b) ovog člana utvrđuje nadležno entitetsko ministarstvo, odnosno Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta. Ispunjavanje uslova dokazuje se rješenjem nadležnog entitetskog ministarstva koje sadrži karakteristike prostora, opreme i kadra za transport, skladištenje i izvođenje prometa u skladu s obimom i vrstom lijekova kojima obavlja promet kao i ime lica odgovornog za prijem i izdavanje lijekova koje je na raspolaganju za različite kontrole.

(8) Rješenje navedeno u stavu (7) ovog člana je, između ostalog, uslov za registraciju lica koje se namjerava baviti prometom na veliko kod nadležnog suda, kao i uslov da Agencija izda dozvolu za promet lijekova na veliko na teritoriji BiH.

(9) Kod utvrđivanja uvođenja sistema kvaliteta u skladu s dobrom distributerskom praksom, odnosno postojanja uslova iz stava (5) tač. c), d) i e) ovog člana, kao preduslov za dobivanje dozvole za promet na veliko, odgovorno lice Agencije utvrđuje ispunjavanje uslova pregledom na licu mjesta.

Član 65.**(Dodatni uslovi za obavljanje prometa lijekova na veliko)**

- (1) Pravna lica koja obavljaju promet lijekova na veliko, a koji uključuje i uvoz lijekova, dužna su, osim uslova iz čl. 63. i 64. ovog Zakona, ispunjavati i sljedeće uslove:
  - a) imati zaposleno odgovorno lice za stavljanje lijeka u promet koje je odgovorno za kontrolu kvaliteta svake uvezene serije lijeka u skladu sa izdatom dozvolom za stavljanje lijeka u promet;
  - b) imati zaključen ugovor s laboratorijom za lijekove, u skladu s odredbama člana 79. ovog Zakona.
- (2) Potrebnu dokumentaciju i postupak za podnošenje zahtjeva za pribavljanje dozvole za promet lijekova na veliko, uslove koje su dužna ispunjavati pravna lica koja obavljaju promet lijekova na veliko, postupak njihove verifikacije i nadzora, propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije. Troškove postupka propisuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog direktora Agencije.

Član 66.**(Uvoz lijekova)**

- (1) Za uvoz lijekova koji imaju dozvolu Agencije za stavljanje u promet u BiH nije potrebno imati posebnu dozvolu za uvoz od Agencije. Agencija će obavijestiti Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH o važećim dozvolama za promet, radi daljnjeg postupanja tog ministarstva.
- (2) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, uvoznik lijeka dužan je od Agencije pribaviti dozvolu za uvoz rizičnih lijekova koja se izdaje u formi rješenja koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (3) Nadležna entitetska ministarstva i Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta mogu odobriti uvoz lijekova koji nisu dobili dozvolu za stavljanje lijeka u promet u slučajevima:
  - a) hitnog uvoza za potrebe pojedinačnog liječenja, na prijedlog zdravstvene ustanove;
  - b) hitno potrebnog uvoza ograničenih količina lijekova koji nemaju dozvolu za stavljanje u promet, a neophodni su za zaštitu zdravlja stanovništva, na prijedlog zdravstvene ustanove;

- c) hitnog uvoza lijekova humanitarnog porijekla;
  - d) uvoza lijekova potrebnih za naučnoistraživački rad.
- (4) Odobrenje iz stava (3) ovog člana odnosi se na jednokratani uvoz i važi za jednokratani uvoz nezavisno od toga da li je uvezena cjelokupna odobrena količina.
  - (5) Nadležna entitetska ministarstva i Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta su, u slučaju odobrenja uvoza lijekova koji nisu dobili dozvolu za stavljanje u promet, dužni o tome izvijestiti Agenciju u roku od 24 sata od momenta odobravanja.
  - (6) U slučaju odobrenja datog u skladu s odredbom stava (3) ovog člana, uvoznik je obavezan podnijeti izvještaj Agenciji o realizaciji uvoza i distribuciji tako uvezenog lijeka svaka tri mjeseca.
  - (7) Izuzetno od propisanog odredbom stava (3) ovog člana, ukoliko Vijeće ministara BiH proglasi vanredno stanje, na zajednički prijedlog entitetskih ministarstava zdravstva i Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta, Agencija može odobriti uvoz lijekova koji nisu dobili dozvolu za stavljanje u promet ukoliko su ti lijekovi neophodni za prevenciju, odnosno otklanjanje posljedica takvog stanja.
  - (8) Uvoz lijeka u količinama neophodnim za ispitivanje u postupku za davanje dozvole za stavljanje lijeka u promet odobrava Agencija.
  - (9) Potrebnu dokumentaciju i postupak za podnošenje zahtjeva za pribavljanje dozvole za uvoz lijekova koji nemaju dozvolu za stavljanje u promet iz nadležnosti Agencije, kao i postupak za pribavljanje dozvole za uvoz rizičnih lijekova sa listom rizičnih lijekova, na usaglašen prijedlog nadležnih ministarstava entiteta i Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta, utvrđuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 67.

(Trajanje dozvole)

Dozvola za promet lijekova na veliko prestaje važiti ako nosilac dozvole promijeni uslove na osnovu kojih je izdata dozvola, ili ako više ne ispunjava uslove utvrđene ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.

Član 68.

(Zabranu stavljanja u promet)

- (1) Zabranjeno je stavljanje u promet proizvode pripisujući im ljekovita svojstva, a koji, prema odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona, ne spadaju u lijekove.
- (2) Zabranjeno je stavljanje u promet lijekova kojima je istekao rok trajanja ili im je dokazan neodgovarajući kvalitet, sigurnost i djelotvornost ili neusaglašenost sa dozvolom za stavljanje u promet ili dozvolom za interventni uvoz.
- (3) U slučaju utvrđivanja neodgovarajućeg kvaliteta, sigurnosti i djelotvornosti ili neusaglašenosti lijekova sa dozvolom za stavljanje u promet, Agencija je dužna hitno, preko entitetskih ministarstava i Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta, obavijestiti nadležne institucije o konkretnom lijeku i mjerama koje je neophodno preduzeti.

Član 69.

(Rukovanje lijekovima)

Pravna i fizička lica, stručne institucije i tijela koja na bilo koji način, u okviru svoje djelatnosti, dođu u posjed lijeka (prijevoznici, pošta, carina) dužne su rukovati lijekovima u

skladu s uputstvom naručioca usluge, a s ciljem sprečavanja promjene kvaliteta lijeka i njegove zloupotrebe.

Član 70.

(Maloprodaja lijekova)

- (1) Prodaja lijekova na malo izvan apoteka nije dozvoljena. Pravnom licu koje obavlja djelatnost proizvodnje i prometa na veliko nije dozvoljeno obavljati djelatnost prometa lijekova na malo.
- (2) Pravno ili fizičko lice koje obavlja promet lijekova na malo može nabavljati lijekove samo od proizvođača, odnosno veletrgovca lijekovima koji ima dozvolu za proizvodnju, odnosno promet izdatu u skladu s ovim Zakonom, odnosno može obavljati trgovinu samo onih lijekova za koje postoji dozvola za promet.

Odjeljak F. Označavanje lijekova

Član 71.

(Označavanje lijekova)

- (1) Lijekovi koji su u prometu u BiH moraju biti označeni na vanjskom, odnosno unutrašnjem pakovanju, sa osnovnim podacima o lijeku na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH.
- (2) Podaci iz stava (1) ovog člana mogu biti navedeni i na jednom ili više stranih jezika pod uslovom da je sadržaj teksta na svim jezicima identičan.
- (3) Svako pakovanje lijeka koji je u prometu u BiH mora imati priloženo uputstvo za pacijenta koje je napisano na jednom od jezika koji su u službenoj upotrebi u BiH i koji je u skladu sa sažetkom glavnih karakteristika lijeka, osim u slučaju ako su svi potrebni podaci već navedeni na vanjskom pakovanju.
- (4) Uputstvo za pacijenta mora sadržavati najmanje osnovne podatke o lijeku (ime, generičko ime, kvalitativni i kvantitativni sastav, farmaceutsku formu, jačinu i pakiranje), o proizvođaču lijeka, nosiocu dozvole za stavljanje lijeka u promet, načinu upotrebe, indikacijama, kontraindikacijama, mjerama opreza, načinu izdavanja, neželjenim efektima, roku trajanja, načinu čuvanja i druge potrebne informacije.
- (5) Vanjsko pakovanje lijeka mora sadržavati najmanje osnovne podatke o lijeku (ime, generičko ime, kvalitativni i kvantitativni sastav aktivne supstance, farmaceutsku formu, jačinu i pakovanje), o proizvođaču lijeka, nosiocu dozvole za stavljanje u promet, načinu primjene, načinu čuvanja, roku upotrebe, broju serije, broju dozvole za stavljanje lijeka u promet i ostale potrebne identifikacione kodove, razna upozorenja i druge potrebne informacije.
- (6) Unutrašnje pakovanje mora sadržavati najmanje osnovne podatke o lijeku (ime, generičko ime, kvalitativni i kvantitativni sastav aktivne supstance, farmaceutsku formu i jačinu), o nosiocu dozvole za stavljanje u promet, datumu isteka roka trajanja, broju serije lijeka i drugim potrebnim informacijama, ako to dozvoljava veličina unutrašnjeg pakovanja.
- (7) Način označavanja lijekova, strukturu i sadržaj uputstva za pacijenta, sadržaj instrukcije za uništavanje lijeka u slučaju njegove neispravnosti, kao i posebna pravila za pakovanje i označavanje lijekova koji se koriste isključivo u zdravstvenim ustanovama, propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Odjeljak G. Farmakovigilanca**Član 72.
(Farmakovigilanca)**

- (1) Nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet, medicinsko osoblje, kao i svako pravno i fizičko lice koje pri svom radu otkrije neželjene efekte lijeka ili na njih posumnja, dužno je o tome izvijestiti Agenciju, koja vodi registar neželjenih efekata lijekova, analizira ih i na njih reagira, s ciljem zaštite zdravlja stanovništva u skladu s ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.
- (2) Nosioци dozvole za promet dužni su podnositi Agenciji periodične izvještaje o sigurnosti lijeka u utvrđenim periodima ili na njen zahtjev.
- (3) Način i postupak izvještavanja o neželjenim efektima lijekova, način reagiranja na njih, obaveze medicinskog osoblja, nosioca dozvole za stavljanje lijeka u promet, način podnošenja i sadržaj periodičnog izvještaja te način organiziranja sistema farmakovigilance propisuje Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.

Odjeljak H. Izvještavanje o lijekovima i oglašavanje lijekova**Član 73.
(Izvještavanje o lijekovima i oglašavanje lijekova)**

- (1) Oglašavanje lijekova je svaki oblik davanja informacija o lijekovima široj i stručnoj javnosti zbog podsticanja propisivanja lijekova, njihovog snabdijevanja, prodaje i potrošnje.
- (2) Uslove i način oglašavanja lijekova stručnoj javnosti, stepen i smjer obrazovanja i druge uslove koje su dužna ispunjavati lica koja izvještavaju stručnu javnost, uslove i način oglašavanja široj javnosti lijekova koji se izdaju bez recepta, propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

**Član 74.
(Oglašavanje lijekova stručnoj javnosti)**

- (1) Oglašavanje lijekova stručnoj javnosti obavljaju proizvođači i nosioци dozvole za stavljanje lijeka u promet u stručnim knjigama, stručnim revijama i drugim stručnim publikacijama, kao i neposrednim izvještavanjem stručnjaka koji propisuju ili izdaju lijekove.
- (2) Oglašavanje stručnoj javnosti lijekova koji se izdaju samo na recept dozvoljeno je u okvirima davanja informacija iz sažetka glavnih karakteristika lijeka, odnosno uslova stavljanja lijeka u promet.
- (3) Oglašavanje stručnoj javnosti lijekova koji se izdaju samo na recept može biti praćeno davanjem jednog najmanjeg pakovanja lijeka koje ima oznaku "besplatan uzorak, nije za prodaju".
- (4) Nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet, proizvođači lijekova, pravna i fizička lica koja obavljaju promet lijekova ili pravna i fizička lica koja nastupaju u njihovo ime ili njihova udruženja, ne smiju nuditi neposrednu ili posrednu materijalnu korist licima koja propisuju ili izdaju lijekove.
- (5) Nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet, proizvođači lijekova, pravna i fizička lica koja nastupaju u njihovo ime ili njihova udruženja mogu omogućavati licima koja propisuju ili izdaju lijekove sticanje dodatnih znanja o novim lijekovima i lijekovima koji su već u prometu.
- (6) Sticanje znanja iz stava (5) ovog člana mora biti realizirano tako da se ne prekorače naučno-stručni ciljevi takvog

obrazovanja te organizaciono podređeno isključivo sticanju novih znanja o lijekovima i namijenjeno samo licima koja propisuju ili izdaju lijekove.

**Član 75.
(Oglašavanje lijekova široj javnosti)**

Nosioци dozvole za stavljanje lijeka u promet i proizvođači lijekova koji se izdaju bez recepta mogu o svojstvima lijeka upoznati širu javnost, ako Agencija ne odluči drugačije.

**Član 76.
(Zabrana oglašavanja)**

- (1) Zabranjeno je oglašavanje široj javnosti u javnim medijima lijekova koji se izdaju samo na ljekarski recept.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, u interesu zaštite zdravlja stanovništva i zbog sprečavanja vanrednih stanja (epidemije, elementarne nepogode većeg obima, ratnog stanja i drugih vanrednih slučajeva) direktor Agencije, na prijedlog Stručnog vijeća, može dozvoliti oglašavanje s ciljem informiranja šire javnosti u javnim medijima o upotrebi određenih lijekova.
- (3) Zabranjeno je oglašavanje lijekova široj javnosti tako da se lijeku pripisuju svojstva koja nema, preuveličavaju pozitivni efekti lijeka, senzacionalistički i na neodgovarajući način opisuju efekti lijeka ili da se na bilo koji drugi način korisnik lijeka dovodi u zabludu.
- (4) Zabranjeno je direktno obraćanje djeci u oglašavanju lijekova.
- (5) Zabranjeno je dijeljenje besplatnih uzoraka lijeka široj javnosti.
- (6) Zabranjeno je oglašavanje lijekova koji nemaju dozvolu za promet.

**Član 77.
(Način izvještavanja stručne javnosti o lijekovima u prometu)**

- (1) Agencija izvještava stručnu javnost o lijekovima koji su dobili dozvolu za stavljanje u promet:
  - a) objavljivanjem u službenim glasilima BiH, Federacije BiH, RS-a i Brčko Distrikta najmanje jednom u tri mjeseca;
  - b) objavljivanjem Registra lijekova BiH tako da se osigura dostupnost registra stručnoj javnosti;
  - c) objavom u bazi podataka lijekova.
- (2) Agencija i/ili Ministarstvo zdravlja entiteta i Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta mogu izvještavati širu javnost u javnim medijima o lijekovima ili aktivnostima koje se provode u vezi s njima, ukoliko to zahtijeva zaštita zdravlja stanovništva.

Odjeljak I. Kontrola kvaliteta lijekova**Član 78.
(Kontrola kvaliteta lijekova)**

- (1) Kontrola kvaliteta lijekova provodi se utvrđivanjem usklađenosti kvaliteta lijeka sa uslovima na osnovu kojih je izdata dozvola za stavljanje u promet.
- (2) Kontrola kvaliteta lijekova obavlja se u skladu s evropskom farmakopejom, farmakopejom BiH ili drugim priznatim farmakopejama, metodama analize koje detaljno opiše i priloži proizvođač ili drugim provjerenim metodama analize.

Član 79.

(Vrste kontrola kvaliteta lijekova)

- (1) Kontrola kvaliteta lijekova koju obavlja Kontrolna laboratorija Agencije je:
  - a) Redovna kontrola kvaliteta svih lijekova koji su u prometu u BiH i koja se obavlja najmanje jednom u pet godina;
  - b) Kontrola kvaliteta prve serije lijeka prije stavljanja u promet i prilikom obnove i varijacija koje zahtijevaju kontrole kvaliteta;
  - c) Kontrola kvaliteta svake serije proizvedenog, odnosno uvezenog lijeka i supstance;
  - d) Vanredna kontrola kvaliteta, odnosno kontrola kvaliteta lijeka koja se provodi na zahtjev Agencije u toku pribavljanja dozvole za stavljanje lijeka u promet ili nakon njezinog pribavljanja;
  - e) Posebna kontrola kvaliteta, odnosno kontrola kvaliteta svake serije rizičnih i drugih specifičnih kategorija lijekova.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, kontrolu kvaliteta lijeka iz stava (1) tačka c) ovog člana može provesti laboratorija ovlaštena, odnosno priznata za takve kontrole od Agencije.
- (3) U slučaju kada se kontrola kvaliteta lijeka predviđena stavom (1) tačkom c) ovog člana provodi od Kontrolne laboratorije Agencije, proizvođač/uvoznik dužan je prije stavljanja u promet dostaviti Agenciji uzorak, a rok za provođenje takve kontrole je 30 dana.
- (4) U slučaju kada kontrolu kvaliteta lijeka predviđenu stavom (1) tačkom c) ovog člana provodi ovlaštena, odnosno priznata laboratorija, proizvođač/uvoznik je dužan prije stavljanja u promet dostaviti Agenciji uzorak i nalaz izvršene kontrole.
- (5) Na prijedlog direktora Agencije, Stručno vijeće detaljno propisuje način i obim provođenja kontrole kvaliteta iz stava (1) ovog člana, pripremljene od Kontrolne laboratorije Agencije.

Član 80.

(Provođenje kontrole kvaliteta lijekova)

- (1) Kontrolu kvaliteta lijekova obavlja Kontrolna laboratorija Agencije ili ovlaštena laboratorija, na prijedlog:
  - a) Agencije;
  - b) uvoznika;
  - c) pravnog lica koje obavlja promet lijekova na veliko;
  - d) nosioca dozvole za stavljanje lijeka u promet.
- (2) O rezultatima kontrole kvaliteta lijekova ovlaštena kontrolna laboratorija izdaje potvrdu, odnosno izvještava Agenciju, naručioca i nosioca dozvole za stavljanje lijeka u promet.
- (3) Na osnovu utvrđene kontrole kvaliteta, Agencija može ukinuti već izdatu dozvolu za stavljanje lijeka u promet, zabraniti promet određene serije lijeka ili zatražiti uvođenje izmjena, u slučaju potvrde da:
  - a) je lijek pod propisanim uslovima upotrebe štetan za zdravlje,
  - b) lijek po kvalitativnom i kvantitativnom sastavu ne odgovara deklariranim vrijednostima, te
  - c) nalazi analize kvaliteta ne odgovaraju bilo kojem drugom zahtjevu ili obavezi u vezi sa izdavanjem dozvole za stavljanje lijeka u promet.

- (4) Uslove, okolnosti i postupak angažiranja ovlaštenih laboratorija za potrebe kontrole kvaliteta, te način vođenja evidencije o kontrolama provedenim na ovaj način, propisuje Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.

Član 81.

(Izuzimanje lijekova za potrebe kontrole i troškovi kontrole)

- (1) Proizvođači lijekova, nosioci dozvole za stavljanje lijeka u promet i pravna lica koja obavljaju promet lijekova dužna su omogućiti Agenciji izuzimanje potrebne količine lijekova za kontrolu kvaliteta u skladu s odredbom člana 79. ovog Zakona.
- (2) Troškove kontrole kvaliteta lijekova iz člana 79. tač. a), b), c) i e) ovog Zakona snosi nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet.
- (3) Troškove kontrole kvaliteta lijekova iz člana 79. tačka d) ovog Zakona snosi Agencija.
- (4) Izuzetno od stava (3) ovog člana, u slučaju dokazivanja da kvalitet lijeka ne odgovara uslovima pod kojima je izdata dozvola za stavljanje lijeka u promet, troškove kontrole kvaliteta lijeka snosi nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet.
- (5) Metodologiju oblikovanja troškova analitičkog ispitivanja lijeka za potrebe kontrole kvaliteta propisuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog direktora Agencije.

Odjeljak J. Dostupnost lijekova

Član 82.

(Esencijalna lista lijekova)

S ciljem omogućavanja osnovne zaštite zdravlja stanovništva u oblasti lijekova, proizvođači i pravna lica koja obavljaju promet lijekova na veliko dužna su, s ciljem što bolje dostupnosti lijekova građanima, stalno imati na raspolaganju utvrđene količine esencijalnih lijekova.

Član 83.

(Utvrđivanje liste esencijalnih lijekova)

- (1) Vijeće ministara BiH, najmanje svake dvije godine, a na prijedlog Stručnog vijeća Agencije, uz prethodno pribavljenu saglasnost nadležnih ministarstava entiteta i Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta, utvrđuje listu esencijalnih lijekova u BiH.
- (2) Lijekovi sa liste esencijalnih lijekova u BiH predstavljaju minimum lijekova koji se propisuju i izdaju na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao i minimum lijekova u bolničkoj zdravstvenoj zaštiti.
- (3) Lista lijekova iz stava (1) ovog člana objavljuje se u službenim glasilima BiH, Federacije BiH, RS-a i Brčko Distrikta.

Član 84.

(Cijene lijekova)

- (1) S ciljem osiguranja bolje dostupnosti i snabdjevenosti lijekovima u BiH, Vijeće ministara BiH, na prijedlog direktora Agencije i uz prethodno mišljenje Stručnog vijeća, provodi kontrolu cijena lijekova, na jedan od sljedećih načina:
  - a) određivanjem minimalne i maksimalne visine veleprodajne i maloprodajne marže lijekova i/ili
  - b) utvrđivanjem maksimalnih cijena lijekova pomoću komparativnih i/ili referentnih cijena lijekova na osnovu farmakoekonomskih studija ili na osnovu drugih parametara.

(2) Način kontrole cijena, odnosno način oblikovanja cijena lijekova, kao i način izvještavanja o cijenama lijekova iz stava (1) ovog člana, bliže propisuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog direktora Agencije, uz prethodno mišljenje Stručnog vijeća.

Član 85.

(Lijekovi humanitarnog porijekla)

- (1) Lijekovi humanitarnog porijekla mogu se uvoziti i koristiti u Bosni i Hercegovini samo uz prethodnu saglasnost nadležnih ministarstava entiteta, odnosno Odjela za zdravstvo Brčko Distrikta.
- (2) Lijekovi iz stava (1) ovog člana ne mogu biti predmet prometa.
- (3) Na svakom pojedinačnom pakovanju lijeka iz stava (1) ovog člana mora stajati jasna i trajna oznaka da je lijek humanitarnog porijekla i da je besplatan.

Član 86.

(Odobranje uvoza lijekova humanitarnog porijekla)

Nadležna ministarstva entiteta, odnosno Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta će, prilikom odlučivanja o odobranju uvoza lijekova humanitarnog porijekla, prednost dati lijekovima s liste esencijalnih lijekova u BiH, odnosno s liste esencijalnih lijekova Svjetske zdravstvene organizacije.

Član 87.

(Uslovi za uvoz lijekova iz humanitarne pomoći)

- (1) Za pribavljanje saglasnosti za uvoz lijekova iz humanitarne pomoći potrebno je ispunjavanje sljedećih uslova:
  - a) dostavljanje specifikacija svakog pojedinačnog lijeka s podacima o INN i zaštićenim nazivom/nazivima lijeka, količinama i rokovima trajanja lijeka;
  - b) neophodnost ponuđenih vrsta i količina lijeka zdravstvu;
  - c) da do isteka roka trajanja lijeka preostaje najmanje godina dana;
  - d) dostavljanje certifikata o kontroli kvaliteta tog lijeka izdatog od proizvođača, osim u vanrednim okolnostima.
- (2) Odredbe vezane za uvoz lijekova humanitarnog porijekla analogno se primjenjuju na uvoz medicinskih sredstava humanitarnog porijekla.

Član 88.

(Postupak s lijekovima uvezenim protivno odredbama Zakona)

Lijekovi humanitarnog porijekla, dopremljeni u Bosnu i Hercegovinu suprotno odredbama ovog Zakona, vraćaju se isporučiocu, odnosno uništavaju o njegovom trošku.

Član 89.

(Nadzor lijekova i medicinskih sredstava iz humanitarne pomoći)

Nadležna ministarstva entiteta i Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta dužni su osigurati izvršavanje nadzora nad opremom, skladištenjem i distribucijom lijekova i medicinskih sredstava iz humanitarne pomoći na svojoj teritoriji.

Član 90.

(Primjena lijekova u zdravstvenim ustanovama)

- (1) Lijekovi se primjenjuju na pacijentima u ambulantom primarne zdravstvene zaštite i odjeljenjima bolnica i drugih zdravstvenih ustanova (u daljnjem tekstu: ambulante, bolnice i odjeljenja).

- (2) Ambulante, bolnice i odjeljenja snabdijevaju se lijekovima preko apoteka, odnosno bolničkih apoteka.

Član 91.

(Lijekovi koji se mogu držati u zdravstvenim ustanovama)

- (1) U ambulantom, bolnicama i odjeljenjima mogu se držati samo lijekovi neophodni za tretman pacijenata u skladu s djelatnošću zdravstvene ustanove.
- (2) Ambulante, bolnice i odjeljenja ne mogu se baviti izdavanjem lijekova pacijentima.

Član 92.

(Uslovi za čuvanje i primjenu lijekova)

- (1) U ambulantom, bolnicama i odjeljenjima moraju biti osigurani uslovi u vezi sa prostorom, opremom i kadrom za čuvanje i primjenu svih vrsta lijekova koji se u njima koriste.
- (2) Bliže uslove iz stava (1) ovog člana propisuju entitetska ministarstva zdravstva, odnosno Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta.

Član 93.

(Farmaceutski otpad)

- (1) Zabranjen je promet neispravnih lijekova.
- (2) Lijek se smatra neispravnim u slučaju:
  - a) isteka roka trajanja lijeka;
  - b) promjene organoleptičkih svojstava lijeka (izgled, boja, ukus, miris);
  - c) oštećenja ambalaže, odnosno pakiranja lijeka;
  - d) utvrđivanja laboratorijskom kontrolom da lijek ne odgovara propisanom kvalitetu;
  - e) da je lijek iz bilo kojeg drugog razloga stavljen van upotrebe.
- (3) Neispravni lijekovi iz stava (2) ovog člana smatraju se farmaceutskim otpadom.

Član 94.

(Zbrinjavanje farmaceutskog otpada)

- (1) Farmaceutski otpad zbrinjava se na način koji neće izazvati ugrožavanje života, zdravlja ljudi i okoliša.
- (2) Prilikom zbrinjavanja farmaceutskog otpada postupa se prema uputstvu proizvođača koje se odobrava prilikom izdavanja dozvole za stavljanje lijeka u promet.
- (3) Bliže uslove o dozvoljenim načinima uništavanja farmaceutskog otpada, kao i sadržaju uputstva za zbrinjavanje otpada koje je izdao proizvođač, te kategorijama otpada, propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 95.

(Troškovi zbrinjavanja farmaceutskog otpada)

Troškovi zbrinjavanja farmaceutskog otpada idu na teret vlasnika farmaceutskog otpada, odnosno pravnog ili fizičkog lica kod kojeg je otpad zatečen.

POGLAVLJE IV. MEDICINSKA SREDSTVA

Član 96.

(Medicinska sredstva)

- (1) U smislu ovog Zakona, medicinska sredstva su: instrumenti, aparati, materijal i drugi proizvodi koji se primjenjuju na ljudima i koji svoju osnovnu namjenu, određenu od proizvođača, ne postižu na osnovu farmakološke, imunološke ili metaboličke aktivnosti, već se koriste sami ili

u kombinaciji, uključujući i softver potreban za pravilnu upotrebu, a u svrhu:

- a) postavljanja dijagnoze, prevencije, praćenja, liječenja ili ublažavanja uzroka, odnosno posljedica bolesti;
  - b) postavljanja dijagnoze, praćenja, liječenja ili ublažavanja povreda, odnosno ublažavanja invaliditeta ili nadomještanja nedostataka, odnosno posljedica uzrokovanih invaliditetom;
  - c) ispitivanja, nadomještanja ili modifikacije anatomskih ili fizioloških funkcija;
  - d) kontrole začeća.
- (2) Dozvoljeno je da medicinsko sredstvo u svojoj namjeni bude potpomognuto supstancama koje ispoljavaju farmakološke, imunološke ili metaboličke aktivnosti.

Član 97.

(Osnovna podjela - *In vitro* medicinska sredstva)

In vitro dijagnostička medicinska sredstva su medicinska sredstva koja obuhvataju reagense, kompletne reagenasa, proizvode reagenasa, materijale za kontrolu i kalibraciju, instrumente i uređaje, opremu ili sistem koji se koristi samostalno ili u kombinaciji i namijenjena su za upotrebu u *in vitro* uslovima, za ispitivanje bioloških uzoraka, uključujući uzorke tkiva dobivene iz ljudskog organizma za pribavljanje informacija o:

- a) fiziološkim ili patološkim stanjima;
- b) kongenitalnim anomalijama;
- c) kompatibilnosti potencijalnog primaoca;
- d) podacima potrebnim za praćenje terapijskih postupaka.

Član 98.

(Ostale vrste medicinskih sredstava)

U medicinska sredstva ubrajaju se i proizvodi:

- a) koje je proizvođač namijenio korištenju u kombinaciji s medicinskim sredstvom koje omogućava njegovu upotrebu;
- b) namijenjeni za pojedinačnog pacijenta koji imaju zasebne konstrukcijske osobine i izradio ih je, u skladu sa pismenim uputstvom, naročito osposobljen stručnjak;
- c) namijenjeni kliničkom ispitivanju.

Član 99.

(Različite klasifikacije medicinskih sredstava)

- (1) Medicinska sredstva se, prema stepenu rizika za korisnika, klasificiraju na:
  - a) Klasu I - medicinska sredstva s niskim stepenom rizika;
  - b) Klasu II-a - medicinska sredstva s većim stepenom rizika;
  - c) Klasu II-b - medicinska sredstva s visokim stepenom rizika;
  - d) Klasu III - medicinska sredstva s najvišim stepenom rizika.
- (2) Medicinska sredstva se, prema svojoj prirodi, vezanosti za izvor energije i drugim svojstvima, klasificiraju na:
  - a) neinvazivna;
  - b) invazivna;
  - c) aktivna.

(3) Medicinska sredstva se, prema dužini trajanja primjene na ljudskom organizmu, klasificiraju na:

- a) tranzitorna, koja se neprekidno primjenjuju kraće od 60 minuta;
- b) kratkotrajna, koja se neprekidno primjenjuju do 30 dana;
- c) dugotrajna, koja se neprekidno primjenjuju duže od 30 dana.

(4) *In vitro* dijagnostička medicinska sredstva klasificiraju se na:

- a) *In vitro* dijagnostička sredstva koja koristi samo stručno osoblje i koja se prema vrsti sredstava dijele na listu A i listu B;
- b) *In vitro* dijagnostička sredstva za samodijagnosticanje;
- c) Sva druga *in vitro* dijagnostička sredstva.

(5) Prema načinu i mjestu izdavanja, medicinska sredstva klasificiraju se na:

- a) medicinska sredstva koja se izdaju na recept/narudžbu samo u apotekama i specijaliziranim trgovinama;
- b) medicinska sredstva koja se izdaju bez recepta samo u apotekama i specijaliziranim trgovinama;
- c) medicinska sredstva koja se izdaju na recept/narudžbu u bolničkim apotekama;
- d) medicinska sredstva koja se izdaju bez recepta u slobodnoj prodaji.

(6) Ako je medicinsko sredstvo predstavljeno u kombinaciji s lijekom ili u kombinaciji s proizvodom koji je u slobodnoj prodaji, onda se razvrstavanje obavlja u odnosu na primarnu namjenu koju deklarira proizvođač.

(7) Bliže uslove i način klasificiranja pojedinih vrsta medicinskih sredstava, u smislu ovog Zakona, utvrđuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 100.

(Osnovni zahtjevi za medicinska sredstva - opći i posebni zahtjevi za medicinska sredstva)

- (1) Medicinska sredstva moraju biti usaglašena sa zahtjevima za opću sigurnost proizvoda, te odgovarati osnovnim zahtjevima koji se dijele na opće i posebne.
- (2) Opći zahtjevi koje mora ispunjavati medicinsko sredstvo su:
  - a) da su dizajnirani, izrađeni, ugrađeni, održavani i upotrijebljeni tako da prilikom upotrebe pod utvrđenim uslovima djeluju u skladu s namjenom za koju su proizvedeni i pri tome ne ugrožavaju zdravstveno stanje ili sigurnost korisnika;
  - b) da je prilikom izrade osiguran sistem kvaliteta koji se odnosi na dizajn i izradu medicinskog sredstva.
- (3) Posebni zahtjevi su zahtjevi koje moraju ispunjavati medicinska sredstva da bi bilo omogućeno njihovo djelovanje u skladu s namjenom za koju su proizvedeni.
- (4) Detaljne osnovne zahtjeve, odnosno opće i posebne propisane zahtjeve koje moraju ispunjavati medicinska sredstva propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 101.

(Utvrđivanje usklađenosti medicinskog sredstva)

- (1) Postupak utvrđivanja usklađenosti medicinskog sredstva s općim i posebnim zahtjevima iz ovog Zakona je postupak kojim se neposredno ili posredno utvrđuje da li medicinsko sredstvo ispunjava zahtjeve Zakona o općoj sigurnosti proizvoda, Zakona o tehničkim uslovima za proizvode i ocjenjivanje usklađenosti s ovim Zakonom, kao i propisima donesenim na osnovu navedenih zakona.
- (2) Postupak utvrđivanja usklađenosti medicinskog sredstva s općim i posebnim zahtjevima zavisi od klasifikacije medicinskog sredstva u pogledu stepena rizika, i to:
  - a) Za medicinska sredstva klase I proizvođač sam ocjenjuje usklađenost proizvoda s općim i posebnim zahtjevima, te o tome, na vlastitu odgovornost, daje izjavu odnosno certifikat. Izuzetak su medicinska sredstva koja imaju funkciju mjerenja i sterilni proizvodi koji se usklađuju, što znači s kojima se postupa kao s medicinskim sredstvima klase II ili III za utvrđivanje njihove sposobnosti mjerenja, odnosno sterilnosti;
  - b) Za medicinska sredstva klase II-a, II-b i III usklađenost medicinskog sredstva s propisanim općim i posebnim zahtjevima, kao i nadzor sistema osiguranja kvaliteta utvrđuju ovlaštene institucije.
- (3) U slučaju da ocjenu usklađenosti određene vrste medicinskih sredstava ne obavljaju ovlaštene institucije u smislu Zakona o tehničkim uslovima za proizvode i ocjenjivanje usklađenosti, ocjenu njihove usklađenosti preuzet će Komisija za medicinska sredstva, na osnovu odobrenja Stručnog vijeća, a na prijedlog direktora Agencije.
- (4) Zahtjeve u pogledu ocjene usklađenosti određene vrste medicinskih sredstava s općim i posebnim zahtjevima na osnovu zakona i podzakonskih akata iz stava (1) ovog člana, označavanje medicinskog sredstva, kao i sadržaj certifikata o usklađenosti medicinskog sredstva utvrđuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije, a u skladu s postojećim propisima.
- (5) Bliže zahtjeve koje moraju ispunjavati stručne institucije za utvrđivanje usklađenosti određene vrste medicinskih sredstava, ukoliko to nije nadležnost druge državne institucije, utvrđuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 102.

(Označavanje medicinskog sredstva)

- (1) Na osnovu certifikata o usklađenosti, proizvođač medicinskog sredstva dužan je označiti svoj proizvod propisanom oznakom o usklađenosti.
- (2) Oznaku o usklađenosti koja se koristi u BiH i sadržaj certifikata o usklađenosti izdatog u BiH propisuje Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, a na prijedlog Agencije, ukoliko to posebnim zakonom nije drugačije određeno.
- (3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, proizvođač medicinskog sredstva čiju usklađenost s općim i posebnim zahtjevima utvrđuje tijelo za utvrđivanje usklađenosti priznato u EU, mora označiti medicinsko sredstvo sa CE oznakom koja je priznata u BiH.
- (4) Zabranjeno je označiti medicinsko sredstvo oznakama predviđenim u ovom članu ako to nije u skladu s propisima

iz člana 101. ovog Zakona, s ovim Zakonom, odnosno propisima donesenim na osnovu ovog, odnosno zakona navedenih u članu 101. ovog Zakona.

Član 103.

(Izuzeci)

Nije potrebno označiti medicinska sredstva koja su:

- a) namijenjena kliničkom ispitivanju;
- b) izrađena po narudžbi za pojedinačnog pacijenta ili korisnika.

Član 104.

(Uslovi za proizvodnju medicinskih sredstava)

- (1) Proizvođač medicinskih sredstava mora, osim općih zakonskih uslova, ispunjavati i posebne uslove određene ovim Zakonom, i to:
  - a) svoju djelatnost mora prijaviti Agenciji prije početka proizvodnje medicinskih sredstava;
  - b) djelatnost mora obavljati tako da je uvedeno osiguranje sistema kvaliteta i zaštite zdravlja stanovništva;
  - c) mora imati zaposleno odgovorno lice s najmanje VI. stepenom obrazovanja medicinskog smjera za medicinska sredstva klase I i II, te VII. stepenom obrazovanja medicinskog smjera za medicinska sredstva klase III, a koje je zaduženo za praćenje i javljanje neželjenih pojava i reagiranja na njih;
  - d) mora se osigurati za moguću štetu nanесenu korisniku ili trećem licu.
- (2) Uslove koji se odnose na karakteristike prostora, opreme i kadrova, u skladu s ovim Zakonom, propisuju entiteti, odnosno Distrikt Brčko.

Član 105.

(Tehnički propisi o usklađenosti medicinskog sredstva)

- (1) Proizvođač medicinskih sredstava mora se, prilikom izrade medicinskog sredstva, koristiti tehničkim propisima na osnovu kojih se osigurava usklađenost medicinskog sredstva s općim i posebnim zahtjevima.
- (2) Pravilnik o osnovnim, odnosno općim i posebnim zahtjevima kojima se osigurava usklađenost medicinskog sredstva, odnosno njegova sigurnost donosi Vijeće ministara BiH, na prijedlog Agencije.

Član 106.

(Prijava djelatnosti proizvodnje medicinskog sredstva)

- (1) Proizvođač medicinskog sredstva dužan je podnijeti Agenciji dokumentaciju iz koje se može zaključiti da je medicinsko sredstvo proizvedeno tako da je uvedeno osiguranje sistema kvaliteta i zaštite zdravlja stanovništva i da su medicinska sredstva proizvedena u skladu s općim i posebnim zahtjevima.
- (2) Proizvođač medicinskog sredstva dužan je podnijeti Agenciji dokumentaciju o nacrtu, kontroli kvaliteta i načinu održavanja medicinskog sredstva.
- (3) Proizvođač medicinskog sredstva dužan je prijaviti Agenciji i predložiti dokumentaciju o svim promjenama procesa proizvodnje i specifikacijama medicinskog sredstva i drugim podacima koji se odnose na javno zdravlje.
- (4) U slučaju da se medicinsko sredstvo proizvodi u inozemstvu, dužnost proizvođača preuzima dobavljač/uvoznik medicinskog sredstva u BiH.

- (5) Detaljan sadržaj dokumentacije iz stava (2) ovog člana, kao i sadržaj i postupak prijave djelatnosti proizvodnje medicinskog sredstva, propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća. Visinu troškova razmatranja prijave i upisa u registar proizvođača medicinskih sredstava propisuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog direktora Agencije.

Član 107.

(Promet medicinskih sredstava)

Promet medicinskih sredstava obuhvata promet na malo i na veliko, uključujući uvoz i izvoz.

Član 108.

(Promet medicinskih sredstava na veliko)

- (1) Promet medicinskih sredstava na veliko obuhvata nabavku, skladištenje, transport i prodaju medicinskih sredstava, kao i izvoz i uvoz.
- (2) Zabranjen je promet medicinskih sredstava koja nisu uskladeni s propisanim općim i posebnim zahtjevima iz Zakona o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanje uskladenosti, ovog Zakona, kao i propisa donesenih na osnovu ovih zakona, odnosno promet medicinskih sredstava koja nisu upisana u registar medicinskih sredstava koji vodi Agencija.

Član 109.

(Uslovi za obavljanje prometa medicinskih sredstava na veliko)

Pravno lice koje obavlja promet medicinskih sredstava na veliko, osim općih zakonskih uslova, mora ispunjavati i posebne uslove utvrđene ovim Zakonom, odnosno dužno je:

- a) svoju djelatnost, prije početka prometa medicinskih sredstava na veliko, prijaviti Agenciji koja razmatra prijavu i vodi registar pravnih lica koja obavljaju promet medicinskih sredstava na veliko;
- b) djelatnost obavljati tako da je uvedeno osiguranje sistema kvaliteta i zaštita zdravlja stanovništva;
- c) imati zaposleno odgovorno lice s najmanje VI. stepenom obrazovanja medicinskog smjera koje je dužno pratiti i javljati o neželjenim pojavama u primjeni medicinskih sredstava i reagiranje na njih, odnosno zaduženo je za materiovigilancu;
- d) imati zaposleno odgovorno lice za promet medicinskih sredstava s odgovarajućim znanjem za preuzimanje te odgovornosti.

Član 110.

(Promet medicinskih sredstava na malo)

Promet medicinskih sredstava na malo obuhvata nabavku, skladištenje, transport i prodaju medicinskih sredstava.

Član 111.

(Uslovi za obavljanje prometa medicinskih sredstava na malo)

- (1) Pravno i fizičko lice koje obavlja promet medicinskih sredstava na malo u specijaliziranim trgovinama može nabavljati medicinska sredstva samo od veletrgovaca medicinskih sredstava, odnosno proizvođača koji je upisan u registar kod Agencije, odnosno može obavljati promet medicinskog sredstva samo ako je ono upisano u registar medicinskih sredstava kod Agencije.
- (2) Uslovi za obavljanje prometa medicinskih sredstava u vezi s prostorom, opremom i kadrom utvrđuju se propisima entiteta, odnosno Brčko Distrikta.

Član 112.

(Registar medicinskih sredstava i registar proizvođača i veletrgovaca medicinskih sredstava)

- (1) Agencija vodi registar proizvođača i pravnih lica koja obavljaju promet medicinskih sredstava na veliko, kao i registar medicinskih sredstava koja su u prometu u BiH.
- (2) Sadržaj registra proizvođača i pravnih lica koja obavljaju promet medicinskih sredstava na veliko, kao i registra medicinskih sredstava koja su u prometu u BiH te dostupnost registra, propisuje Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.
- (3) Sadržaj dokumentacije i postupak prijave djelatnosti proizvodnje i prometa medicinskih sredstava na veliko i postupak njihove verifikacije propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije. Visinu troškova upisa u registar pravnih lica koja obavljaju djelatnost proizvodnje i prometa na veliko, odnosno upisa u registar medicinskog sredstva, propisuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog direktora Agencije.

Član 113.

(Označavanje medicinskih sredstava)

- (1) Svako medicinsko sredstvo koje je u prometu u BiH mora biti na vanjskom i unutrašnjem pakovanju označeno kao takvo na jednom od jezika u službenoj upotrebi u BiH i imati priloženo uputstvo za upotrebu.
- (2) Pakovanje medicinskog sredstva mora sadržavati najmanje sljedeće podatke: o proizvođaču odnosno dobavljaču, podatke potrebne za identifikaciju medicinskog sredstva i sadržaja pakovanja, različite oznake kao što su "sterilno", "po narudžbi", "za jednokratnu upotrebu", "za kliničko ispitivanje", ako je potrebno identifikacioni kod, rok upotrebe, uslove čuvanja, te, po potrebi, poseban način upotrebe, upozorenja ili mjere opreza, namjenu, te ostale podatke koji su u vezi sa zaštitom zdravlja stanovništva.
- (3) Uputstvo za upotrebu medicinskog sredstva mora biti napisano na jednom od jezika u službenoj upotrebi u BiH i mora sadržavati, osim podataka navedenih u stavu (2) ovog člana, još najmanje podatke o neželjenim pojavama prilikom upotrebe, detaljno opisan način instaliranja i provjeru njegove pravilne upotrebe, te sve ostale podatke u vezi s medicinskim sredstvom.
- (4) Sadržaj i način označavanja vanjskog i unutrašnjeg pakovanja medicinskog sredstva, kao i sadržaj uputstva za upotrebu, propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 114.

(Kliničko ispitivanje medicinskih sredstava)

- (1) Kliničko ispitivanje medicinskih sredstava je utvrđivanje ili potvrđivanje sigurnosti medicinskog sredstva, njegove djelotvornosti i uskladenosti s općim i posebnim zahtjevima u skladu s namjenom za koju ga je odredio proizvođač.
- (2) Kliničko ispitivanje medicinskog sredstva ne može se obavljati na teret sredstava obaveznog zdravstvenog osiguranja.

Član 115.

(Postupak kliničkog ispitivanja medicinskog sredstva)

- (1) Postupak kliničkog ispitivanja medicinskih sredstava mora odgovarati savremenim naučno-tehničkim dostignućima, principima dobre kliničke prakse u kliničkom ispitivanju i medicinske etike. Rezultati kliničkog ispitivanja moraju

obuhvatiti rezultate svih raspoloživih kliničkih ispitivanja medicinskog sredstva, bilo pozitivnih ili negativnih.

- (2) Dokumentacija o kliničkom ispitivanju medicinskog sredstva mora sadržavati rezultate ispitivanja koji su detaljno i objektivno opisani i dovoljni za omogućavanje objektivne ocjene odnosa između koristi i rizika za pacijenta, ocjenu njegove sigurnosti i djelotvornosti medicinskog sredstva i mišljenje o tome da li je medicinsko sredstvo u skladu s općim i posebnim zahtjevima ovog Zakona, te namjene za koju ga je odredio proizvođač.

Član 116.

(Osiguranje od odgovornosti)

Pravno lice koje obavlja kliničko ispitivanje medicinskog sredstva i sponzor kliničkog ispitivanja moraju, prije početka ispitivanja, osigurati svoju odgovornost za eventualnu štetu koja bi kliničkim ispitivanjem mogla biti prouzrokovana ispitaniku, odnosno ispitanicima.

Član 117.

(Prijava kliničkog ispitivanja medicinskog sredstva)

- (1) Prije početka kliničkog ispitivanja medicinskog sredstva za teritoriju BiH namjeravano kliničko ispitivanje medicinskog sredstva mora biti prijavljeno Agenciji.
- (2) Podnosilac prijave kliničkog ispitivanja može biti sponzor kliničkog ispitivanja ili, u njegovo ime, glavni istraživač kliničkog ispitivanja.

Član 118.

(Odluka o prijavi kliničkog ispitivanja medicinskog sredstva)

- (1) Ukoliko podnosilac prijave za kliničko ispitivanje medicinskog sredstva ne dobije negativan odgovor od Agencije u roku od 30 dana od dana prijema prijave, smatra se da može početi kliničko ispitivanje medicinskog sredstva.
- (2) Agencija je dužna, najkasnije u roku od 30 dana od prijema potpune prijave za ispitivanje medicinskog sredstva, izvijestiti podnosioca prijave o razlozima zbog kojih se izvođenje kliničkog ispitivanja odbija, i to u formi rješenja koje je konačno u upravnom postupku i protiv kojeg nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.
- (3) Rok iz stava (2) ovog člana prestaje teći na dan kada Agencija od podnosioca prijave za kliničko ispitivanje zatraži potrebne dopunske podatke ili objašnjenja, i prekid računanja roka traje do ispunjavanja zahtjeva Agencije.

Član 119.

(Privremeni ili trajni prekid kliničkog ispitivanja medicinskog sredstva)

Agencija može, u svrhu zaštite zdravlja stanovništva, odrediti privremeni ili trajni prekid kliničkog ispitivanja, nadzor nad izvođenjem kliničkog ispitivanja i poštivanjem principa dobrih praksi u kliničkom ispitivanju u skladu s ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.

Član 120.

(Podnosilac prijave za kliničko ispitivanje medicinskog sredstva)

- (1) Podnosilac prijave kliničkog ispitivanja može biti proizvođač, odnosno uvoznik medicinskog sredstva.
- (2) Troškove kliničkog ispitivanja i razmatranja prijave kliničkog ispitivanja medicinskog sredstva snosi podnosilac prijave kliničkog ispitivanja.

- (3) Agencija, odnosno entitetska ministarstva zdravstva ili Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta, drugo državno, odnosno entitetsko ministarstvo ili drugo pravno lice mogu zahtijevati kliničko ispitivanje medicinskog sredstva za potrebe zaštite zdravlja stanovništva.

- (4) Troškove ispitivanja predviđenog stavom (3) ovog člana snosi predlagач kliničkog ispitivanja samo u slučaju ako se dokaže da sigurnost, efikasnost i usklađenost medicinskog sredstva s općim i posebnim zahtjevima odgovara odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.

- (5) Ukoliko se dokaže da sigurnost, efikasnost i usklađenost medicinskog sredstva s općim i posebnim zahtjevima nije u skladu s odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona, troškove kliničkog ispitivanja snosi proizvođač, odnosno uvoznik medicinskog sredstva.

- (6) Potrebnu dokumentaciju i postupak za podnošenje prijave kliničkog ispitivanja, uslove koje moraju ispunjavati pravna lica koja mogu obavljati kliničko ispitivanje medicinskih sredstava, kao i postupak njihove verifikacije te nadzora nad izvođenjem kliničkog ispitivanja propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije. Visinu troškova razmatranja prijave kliničkog ispitivanja medicinskih sredstava propisuje Vijeće ministara BiH, na prijedlog direktora Agencije.

Član 121.

(Materiovigilanca)

- (1) Odredbe člana 72. stav (1) ovog Zakona koje se odnose na farmakovigilancu na odgovarajući način primjenjuju se i na medicinska sredstva, odnosno postupak materiovigilance.
- (2) Način i postupak obavještanja o neželjenim pojavama prilikom korištenja medicinskih sredstava, načini reagiranja na njih, obaveze medicinskog osoblja, dobavljača i način organizacije sistema praćenja neželjenih pojava pri upotrebi medicinskih sredstava i reagiranja na njih, odnosno sistema materiovigilance propisuje Stručno vijeće, na prijedlog direktora Agencije.

Član 122.

(Izveštavanje o medicinskim sredstvima i njihovo oglašavanje)

- (1) Odredbe čl. 73., 74., 75., 76. i 77. ovog Zakona, a koje se odnose na oglašavanje lijekova, na odgovarajući način primjenjuju se i na medicinska sredstva.
- (2) Uslove i način oglašavanja medicinskih sredstava stručnoj javnosti, stepen i smjer obrazovanja te druge uslove koje moraju ispunjavati lica koja izvještavaju stručnu javnost, uslove i način oglašavanja široj javnosti medicinskih sredstava propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.

Član 123.

(Zbrinjavanje medicinskih sredstava van upotrebe)

- (1) Promet medicinskih sredstava koja više nisu u upotrebi, odnosno koja su neispravna, nije dozvoljen.
- (2) Medicinska sredstva koja nisu više u upotrebi zbrinjavaju se o trošku vlasnika, odnosno pravnog ili fizičkog lica kod kojeg je medicinsko sredstvo zatečeno.
- (3) Na zbrinjavanje medicinskih sredstava iz stava (1) ovog člana dosljedno se primjenjuju odredbe čl. 93., 94. i 95. ovog Zakona.

POGLAVLJE V. FARMACEUTSKO-INSPEKCIJSKI
NADZOR

Član 124.

(Farmaceutska inspekcija i inspekcija)

- (1) Farmaceutsko-inspekcijiski nadzor nad provođenjem ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona provodi farmaceutska inspekcija, odnosno inspekcija u sastavu Agencije.
- (2) Poslove farmaceutske inspekcije, odnosno inspekcije iz stava (1) ovog člana obavljaju farmaceutske inspekcije, odnosno inspektori Agencije (u daljnjem tekstu: farmaceutske inspekcije/inspektori).
- (3) Način provođenja nadzora iz stava (1) ovog člana propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog direktora Agencije.
- (4) Farmaceutsko-inspekcijiski nadzor nad prometom lijekova i medicinskih sredstava na malo uređuje se zakonom entiteta, odnosno Brčko Distrikta.

Član 125.

(Farmaceutski inspektor)

- (1) Poslove farmaceutske inspekcije može obavljati lice s visokom stručnom spremom farmaceutske struke, položenim stručnim ispitom, tri godine relevantnog iskustva, te položenim posebnim stručnim ispitom za farmaceutske inspektora i aktivnim znanjem engleskog jezika.
- (2) Program polaganja posebnog stručnog ispita za farmaceutske inspektora, sastav ispitne komisije i način polaganja ispita propisuje ministar civilnih poslova BiH, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije.
- (3) Stručno vijeće, saglasno odredbi člana 15. ovog Zakona, a prema potrebi, može angažirati istaknute stručnjake iz oblasti farmacije, medicine i stomatologije, odnosno stručne institucije, zbog obavljanja pojedinih stručnih radnji značajnih za obavljanje farmaceutske inspekcije nadzora (ekspertize, stručno-medicinska ispitivanja, analize i sl.), ako za njihovo izvršenje Agencija nema stručne, tehničke i druge uslove.

Član 126.

(Ovlaštenja farmaceutske inspekcije u oblasti lijekova)

U obavljanju farmaceutske inspekcije nadzora iz oblasti lijekova, farmaceutske inspekcije, osim mjera predviđenih Zakonom o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 45/04), ima pravo i obavezu predložiti pokretanje prekršajnog postupka, odnosno pravo i obavezu naložiti, odnosno preduzeti sljedeće mjere:

- a) privremeno zabraniti proizvodnju, ispitivanje i promet lijekova zbog neispunjavanja propisanih uslova dozvole, odnosno ugrožavanja javnog zdravlja;
- b) privremeno zabraniti promet lijeka ili određene serije lijeka koji ne odgovara propisanim uslovima dozvole ili drugim uslovima predviđenim ovim Zakonom;
- c) privremeno zabraniti rad pravnom licu u slučaju nepostojanja adekvatnog osiguranja kvaliteta lijeka;
- d) privremeno zabraniti rad pravnom licu u slučaju izostanka osiguranja za moguću štetu koja može nastati korisniku lijeka prilikom njegove upotrebe;
- e) izvršiti uzorkovanje lijeka zbog obavljanja kontrole iz čl. 79. i 81. ovog Zakona;
- f) zabraniti promet neispravnih lijekova i narediti njihovo propisno uništavanje;

- g) narediti privremeno povlačenje lijeka iz prometa, odnosno određene serije lijeka za koji postoji sumnja da ne odgovara propisanom kvalitetu dok to konačno ne utvrdi Agencija;
- h) oduzeti (zaplijeniti) lijekove koje proizvode ili prometuju pravna lica bez odobrenja za rad koje je izdala Agencija, a predmet su prekršaja, odnosno krivičnog djela;
- i) zabraniti promet lijeka ili određene serije lijeka u slučajevima označavanja lijeka suprotno odredbama ovog Zakona;
- j) zabraniti oglašavanje lijeka koje je u suprotnosti s odredbama ovog Zakona;
- k) zabraniti poslovanje pravnom licu koje svoju organizaciju i rad nije usaglasilo s odredbama ovog Zakona u propisanom roku, odnosno koje obavlja djelatnost bez odobrenja Agencije;
- l) proglasiti lijek, koji je utvrđen kao neispravan, farmaceutskim otpadom i narediti njegovo zbrinjavanje;
- m) narediti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka u određenom roku;
- n) zabraniti provođenje radnji koje su suprotne odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona;
- o) narediti preduzimanje i drugih mjera za koje je ovlašten ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.

Član 127.

(Ovlaštenja inspekcije u oblasti medicinskih sredstava)

U obavljanju inspekcije nadzora iz oblasti medicinskih sredstava inspekcije, osim mjera predviđenih u propisima o nadzoru nad tržištem, ima pravo i obavezu predložiti pokretanje prekršajnog postupka, odnosno naložiti i preduzeti sljedeće mjere:

- a) provoditi nadzor nad sistemom osiguranja kvaliteta proizvođača medicinskog sredstva i, po potrebi, nad prostorijama dobavljača ili druge ugovorne strane proizvođača;
- b) narediti izvršenje pogodnih ispitivanja i provjere medicinskog sredstva zbog ocjene njegove usaglašenosti sa Zakonom i propisima donesenim na osnovu Zakona nakon stavljanja medicinskog sredstva u promet ili nakon početka upotrebe;
- c) izvršiti uzorkovanje medicinskog sredstva i narediti provođenje postupka ocjene njegove usaglašenosti s propisanim zahtjevima;
- d) privremeno zabraniti proizvodnju, ispitivanje i promet medicinskih sredstava, zbog neispunjavanja propisanih uslova, odnosno ugrožavanja javnog zdravlja;
- e) privremeno zabraniti promet medicinskog sredstva u slučajevima označavanja odnosno medicinskog sredstva suprotno odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona;
- f) privremeno zabraniti promet medicinskog sredstva koje ne odgovara propisanim uslovima ili u drugim slučajevima predviđenim ovim Zakonom;
- g) privremeno zabraniti rad pravnom licu u slučajevima izostanka osiguranja primjene sistema kvaliteta medicinskog sredstva;

- h) privremeno zabraniti rad pravnom licu u slučajevima izostanka osiguranja za moguću štetu koja može nastati korisniku medicinskog sredstva prilikom njegove upotrebe;
- i) oduzeti (zaplijeniti) medicinska sredstva koja proizvode ili kojima trguju pravna lica bez odobrenja za rad koje je izdala Agencija, a predmet su prekršaja, odnosno krivičnog djela;
- j) zabraniti oglašavanje medicinskog sredstva koje je u suprotnosti s odredbama ovog Zakona;
- k) zabraniti poslovanje pravnom licu koje svoju organizaciju i rad nije usaglasilo s odredbama ovog Zakona u propisanom roku;
- l) narediti zbrinjavanje medicinskih sredstava koja nisu za upotrebu na način i pod uslovima utvrđenim ovim Zakonom;
- m) narediti otklanjanje nepravilnosti i nedostataka;
- n) zabraniti provođenje radnji koje su suprotne odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona;
- o) narediti preduzimanje i drugih mjera za koje je ovlašten ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona.

Član 128.

(Provođenje postupka farmaceutsko-inspekcijskog nadzora)

- (1) Postupak inspekcijskog nadzora pokreće i vodi inspektor po službenoj dužnosti ili po zahtjevu zainteresiranog lica. U obavljanju inspekcijskog nadzora farmaceutski inspektor i inspektor imaju pravo i obavezu neposredno pregledati poslovne prostorije i druge objekte, proces rada, proizvode i drugu robu, isprave i druge dokumente te obavljati druge radnje u skladu sa svrhom inspekcijskog nadzora.
- (2) O svakom inspekcijskom nadzoru farmaceutski inspektor i inspektor dužni su sačiniti zapisnik i u njemu navesti činjenično stanje utvrđeno inspekcijskim nadzorom.
- (3) Mjere iz čl. 126. i 127. ovog Zakona određuju se rješenjem.
- (4) Farmaceutski inspektor i inspektor mogu donijeti usmeno rješenje samo u sljedećim slučajevima:
  - a) kada opasnost za zdravlje ili život stanovništva zahtijeva da se određena mjera preduzme bez odgađanja;
  - b) kada postoji opasnost od prikrivanja, zamjene ili uništenja dokaza, ako se ta mjera ne preduzme odmah.
- (5) Farmaceutski inspektor i inspektor mogu narediti izvršenje usmenog rješenja odmah.
- (6) Farmaceutski inspektor i inspektor su i u slučaju iz stava (4) ovog člana obavezni izraditi pismeni otpravak rješenja u skladu s propisima o upravnom postupku.
- (7) Protiv rješenja farmaceutskog inspektora, odnosno inspektora može se podnijeti žalba direktoru Agencije u roku od osam dana od dana prijema rješenja.
- (8) Žalba ne odgađa izvršenje rješenja.
- (9) Rješenje direktora Agencije je konačno u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda.

Član 129.

(Dosljedna primjena propisa)

Ako ovim Zakonom pojedina pitanja nisu drugačije uređena, na postupak farmaceutskog inspektora i inspektora primjenjuju se propisi o upravnom postupku i propisi o upravi u BiH.

Član 130.

(Odgovornost farmaceutskog inspektora i inspektora)

Farmaceutski inspektor i inspektor odgovorni su za svoj rad direktoru Agencije. Farmaceutski inspektor, odnosno inspektor bit će suspendirani, odnosno smijenjeni s pozicije ukoliko se utvrdi da su:

- a) pri nadzoru propustili preduzeti, odnosno narediti mjere koje su po Zakonu bili dužni preduzeti odnosno narediti;
- b) prekoračili svoja zakonska ovlaštenja;
- c) nisu prijavili prekršaj, pokrenuli prekršajni postupak odnosno nisu izvjestili Agenciju o utvrđenim nepravilnostima, odnosno nedostacima.

POGLAVLJE VI. PREKRŠAJNE ODREDBE

Član 131.

(Povrede odredbi čl. 29., 40., 57., 93., 123., 126. i 127. ovog Zakona)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 30.000 KM do 100.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:
  - a) stavi u promet lijek u BiH koji nema dozvolu za promet koju je izdala Agencija (član 29. stav (1) tačka a));
  - b) stavi u promet lijek za koji svaka serija nije proizvedena u skladu s dokumentacijom na osnovu koje je izdata važeća dozvola za stavljanje u promet, te ukoliko nije urađena kontrola kvaliteta svake serije lijeka (član 29. stav (1) tačka b));
  - c) stavi u promet lijek u situaciji kada je dozvola za stavljanje lijeka u promet ukinuta nakon što je utvrđeno da je lijek stavljen u promet protivno dozvoli za stavljanje u promet, da je lijek štetan u propisanim uslovima primjene, da kvalitativni i/ili kvantitativni sastav lijeka nije u skladu sa sastavom navedenim u dokumentaciji, odnosno podaci u podnesenoj dokumentaciji o lijeku ne odgovaraju stvarnom stanju (član 40. stav (3) tač. a), b), d) i e));
  - d) proizvede lijek bez dozvole ili suprotno dozvoli za proizvodnju lijekova koju je izdala Agencija (član 57. st. (2) i (3));
  - e) stavi u promet neispravan lijek i medicinsko sredstvo (član 93. stav (1) i član 123. stav (1));
  - f) ne postupi, odnosno postupi protivno rješenju farmaceutskog inspektora, odnosno inspektora (čl. 126. i 127).
- (2) Za prekršaje iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 10.000 KM.

Član 132.

(Povrede odredbi čl. 44., 59., 63., 68., 74., 102., 104., 106., 108., 109. i 117. ovog Zakona)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 20.000 KM do 50.000 KM kaznit će se pravno lice, nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet ili drugo pravno lice ako:
  - a) ne podnese zahtjev Agenciji za uvođenje većih izmjena (izmjene tipa II) dozvole za stavljanje lijeka u promet (član 44. stav (3));

- b) ne prijavi bilo kakvu promjenu koja se tiče izmjene uslova za proizvodnju lijeka (član 59. stav (3));
  - c) proda lijek pravnom ili fizičkom licu koje nema dozvolu za promet lijekova (član 63. stav (3));
  - d) stavi u promet proizvod pripisujući mu ljekovita svojstva, a koji, po odredbama ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona, ne spada u lijekove (član 68. stav (1));
  - e) stavi u promet lijek kojem je istekao rok trajanja ili mu je dokazan neodgovarajući kvalitet, sigurnost i djelotvornost ili neusaglašenost s dozvolom za stavljanje u promet ili dozvolom za interventni uvoz (član 68. stav (2));
  - f) ponudi neposrednu ili posrednu materijalnu korist licu koje propisuje ili izdaje lijek (član 74. stav (4));
  - g) počne proizvodnju medicinskog sredstva prije nego što to prijavi Agenciji (član 104. stav (1) tačka a) i član 106);
  - h) počne promet medicinskog sredstva prije nego što to prijavi Agenciji (član 109. stav (1) tačka a);
  - i) stavi u promet medicinsko sredstvo koje nije usklađeno s propisanim općim i posebnim zahtjevima (član 108. stav (2));
  - j) propusti prijaviti započeto kliničko ispitivanje medicinskog sredstva (član 117. stav (1));
  - k) označi medicinsko sredstvo oznakom o usklađenosti, a ono nije usklađeno s općim i posebnim zahtjevima tehničkih propisa (član 102. stav (4)).
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 10.000 KM.

Član 133.

(Povrede odredbi čl. 33., 72. i 121. ovog Zakona)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 20.000 KM kaznit će se pravno lice, nosilac dozvole za stavljanje lijeka, odnosno medicinskog sredstva u promet ili drugo pravno lice koje:
- a) podnese dokumentaciju koja nije vjerodostojna prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za stavljanje lijeka u promet (član 33. stav (2));
  - b) propusti izvijestiti Agenciju o neželjenim efektima lijeka, odnosno medicinskog sredstva ili sumnji na njih (član 72. stav (1));
  - c) propusti podnijeti periodični izvještaj o sigurnosti lijeka, odnosno medicinskog sredstva (član 121. stav (1)).
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 7.000 KM.

Član 134.

(Povrede odredbi čl. 61., 76., 81. i 94. ovog Zakona)

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice ako:
- a) ne omogući obavljanje inspekcijskog pregleda na zahtjev Agencije (član 61.);
  - b) ne omogući Agenciji izuzimanje potrebne količine lijekova za potrebe kontrole kvaliteta (član 81. stav (1));

- c) suprotno odredbama ovog Zakona oglasi lijek dostupnim samo na ljekarski recept široj javnosti, oglasi lijek široj javnosti tako da se lijeku pripisuju svojstva kojih nema, preuveličavaju pozitivni efekti lijeka ili se na bilo koji drugi način korisnik lijeka dovodi u zabludu, u oglašavanju direktno obrati djeci (član 76. st. (1), (3) i (4));
  - d) podijeli besplatan uzorak lijeka široj javnosti (član 76. stav (5));
  - e) oglasi lijek koji nema dozvolu za promet (član 76. stav (6));
  - f) propusti zbrinuti farmaceutske otpad u skladu s odredbama ovog Zakona (član 94. st. (1) i (2)).
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 6.000 KM.

Član 135.

(Povrede odredbi čl. 43., 44. i 69. ovog Zakona)

Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 3.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno i fizičko lice, stručna institucija i tijelo koje:

- a) u okviru svoje djelatnosti, dođe u posjed lijeka te propusti rukovati lijekom u skladu sa uputstvom naručioca usluge s ciljem sprečavanja promjene kvaliteta lijeka, odnosno sprečavanja njegove zloupotrebe (član 69.);
- b) propusti obavijestiti Agenciju o obustavljanju proizvodnje, odnosno prometa lijeka (član 43.);
- c) propusti obavijestiti Agenciju o manjim izmjenama (izmjene tipa I.A i I.B) dokumentacije, odnosno dozvole za stavljanje lijeka u promet, tj. uvede manje izmjene prije isteka 30 dana od dana obavještenja (član 44. stav (2)).

POGLAVLJE VII. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 136.

(Imenovanje direktora i članova Stručnog vijeća Agencije)

- (1) Vijeće ministara BiH će, u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, imenovati direktora, zamjenika direktora Agencije i članove Stručnog vijeća Agencije. Entitetska ministarstva zdravstva i Odjel za zdravstvo Brčko Distrikta dostavit će prijedloge članova Vijeća u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (2) Stručno vijeće održat će konstituirajuću sjednicu najkasnije 30 dana od dana imenovanja.

Član 137.

(Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije)

Direktor Agencije je dužan, u roku od 30 dana od imenovanja, utvrditi Prijedlog pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije i bez odgađanja ga podnijeti na mišljenje Stručnom vijeću. Stručno vijeće dat će mišljenje najkasnije u roku od 30 dana od dana održavanja konstituirajuće sjednice. Direktor će podnijeti Prijedlog pravilnika, zajedno s mišljenjem Stručnog vijeća, na saglasnost Vijeću ministara BiH.

Član 138.

(Imenovanje članova komisija Agencije)

Direktor Agencije će, u roku od 60 dana od dana imenovanja, a na prijedlog Stručnog vijeća, imenovati članove komisija Agencije, u skladu sa Zakonom.

Član 139.

(Provedbeni propisi)

- (1) U roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, Vijeće ministara BiH će, na prijedlog Stručnog vijeća Agencije, donijeti politiku lijekova i medicinskih sredstava u BiH.
- (2) U roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, Vijeće ministara BiH donijet će provedbene propise iz svoje nadležnosti.
- (3) Prijedloge propisa navedenih u stavu (2) ovog člana Stručno vijeće, odnosno direktor Agencije dužni su utvrditi u roku od 60 dana od dana imenovanja.
- (4) Stručno vijeće Agencije donijet će, u roku od 90 dana od dana održavanja konstituirajuće sjednice, provedbene propise iz svoje nadležnosti.
- (5) Prijedlog poslovnika o radu Stručnog vijeća bit će utvrđen i predat na saglasnost Ministarstvu civilnih poslova BiH u roku od 60 dana od dana održavanja konstituirajuće sjednice Stručnog vijeća.

Član 140.

(Rok za uskladjivanje)

- (1) Pravna lica, nosioci dozvole za proizvodnju i promet lijekova na veliko kao i proizvodnju i promet na veliko medicinskih sredstava dužni su svoju organizaciju i poslovanje uskladiti s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (2) Pravna lica iz stava (1) ovog člana dužna su usaglasiti svoje poslovanje s dobrim praksama u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (3) Uskladjivanje organizacije i poslovanja pravnih lica iz stava (1) ovog člana podrazumijeva i prijavu postojećih dozvola koje su izdala entitetska tijela, odnosno tijela Brčko Distrikta u utvrđenom roku. Važeće dozvole za stavljanje lijeka u promet, proizvodnju i veleprodaju, odnosno uvoz, koje su izdala nadležna entitetska tijela i Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, ostaju na snazi do dana isteka njihovog roka važnosti na teritoriji oba entiteta i Brčko Distrikta. U situaciji kada isti nosilac dozvole za stavljanje lijeka u promet ima važeću dozvolu u oba entiteta s različitim rokom važnosti prijavljuju se obje postojeće dozvole i važi kasniji rok.
- (4) U roku predviđenom odredbom stava (1) ovog člana, nadležna entitetska tijela koja su do stupanja na snagu ovog Zakona izdavala dozvole za stavljanje u promet lijekova kao i druge dozvole proizvođačima i veletrgovcima lijekova dužna su Agenciji dostaviti dokumentaciju na osnovu koje su izdate pojedinačne dozvole da dostaviti potvrdu da od vremena izdavanja dozvole do predaje navedenih isprava nije došlo do izmjene okolnosti u vezi sa izdatim dozvolama.
- (5) U slučaju da dokumentacija navedena u stavu (4) ovog člana nije potpuna, odnosno nije u saglasnosti s propisima u vrijeme njenog izdavanja, Agencija može suspendirati važenje pojedinačne dozvole sa istovremenim zahtjevom nosiocu dozvole da navedenu dokumentaciju dopuni u skladu s propisima. U navedenim okolnostima Agencija je dužna provesti postupak ocjenjivanja i potvrde dozvole, u skladu s rokovima utvrđenim ovim Zakonom.
- (6) Na već započete postupke izdavanja dozvole za stavljanje u promet lijeka i druge dozvole vezane za proizvodnju, promet odnosno uvoz lijekova i medicinskih sredstava, prije stupanja na snagu ovog Zakona, primjenjivat će se entitetski propisi i propisi Brčko Distrikta.

- (7) U roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona, Agencija će pojedinačnim nosiocima dozvola vezanih za proizvodnju, promet na veliko i uvoz lijekova i medicinskih sredstava izdati potvrdu o postojanju dozvole kao i njenom trajanju u skladu s odredbama ovog Zakona. Nadležna entitetska tijela dužna su u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona završiti započete postupke davanja dozvola, odnosno u nemogućnosti njihovog završavanja, predati podnesene prijave na daljnji rad Agenciji.
- (8) Odredbe člana 34. stav (1) tačka c), u dijelu koji se tiče ekskluzivnosti podataka, neće se primjenjivati najmanje pet godina od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Stručno vijeće Agencije će, nakon isteka pet godina, a na prijedlog direktora, obavezno ponovo sagledati uvođenje primjene principa ekskluzivnosti podataka.
- (9) U roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, Stručno vijeće utvrdit će prijedlog, a Vijeće ministara BiH donijeti odluku o prijedlogu koji uključuje neophodna finansijska sredstva za uspostavljanje baze podataka o lijekovima i medicinskim sredstvima, odnosno povezivanja ureda Agencije u jedinstven informacijski sistem, kako je predviđeno odredbom člana 11. ovog Zakona.
- (10) U roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, Agencija će preuzeti osoblje Agencije za lijekove i medicinska sredstva RS-a i zaposlene u Zavodu za kontrolu lijekova Federacije BiH, te zaposlene u Sektoru za farmaciju Ministarstva zdravstva Federacije BiH do stupanja na snagu ovog Zakona, do usvajanja sistematizacije radnih mjesta Agencije u skladu s Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Agencije. U slučaju da se realizacijom sistematizacije radnih mjesta, radi utvrđivanja tehnološkog viška, odnosno neispunjavanja zahtijevanih uslova pojedinog radnog mjesta sa zaposlenikom ne zaključi novi ugovor o radu, zaposlenik ima pravo na otpremninu u visini iznosa šestomjesečne plaće. Visina pomenute otpremnine povećava se na 12 mjeseci kod državnih službenika koji imaju najmanje 15 godina radnog staža.

Član 141.

(Uskladjivanje entitetskih propisa)

- (1) Entiteti, odnosno Brčko Distrikt dužni su, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona, uskladiti propise iz oblasti lijekova i medicinskih sredstava s ovim Zakonom.
- (2) Do usvajanja podzakonskih akata predviđenih ovim Zakonom, podzakonski akti entiteta, odnosno Brčko Distrikta ostaju na snazi, osim ako su u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Član 142.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

PSBiH, broj 217/08
17. juna 2008. godine
Sarajevo

Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH Niko Lozančić , s. r.	Predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH Sulejman Tihić , s. r.

Temeljem članka IV.4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 29. sjednici Zastupničkog doma, održanoj 14. svibnja i 4. lipnja 2008.

godine, i na 18. sjednici Doma naroda, održanoj 17. lipnja 2008. godine, usvojila je

ZAKON

O LIJEKOVIMA I MEDICINSKIM SREDSTVIMA

POGLAVLJE I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Zakona)

- (1) Zakonom o lijekovima i medicinskim sredstvima Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuje se: definicija lijekova i medicinskih sredstava za uporabu u humanoj medicini, proizvodnja, ispitivanje i promet lijekova i medicinskih sredstava, uvjeti i mjere za osiguranje kvalitete, neškodljivosti i djelotvornosti lijekova i medicinskih sredstava, nadzor nad lijekovima, medicinskim sredstvima i pravnim osobama koje proizvode, ispituju ili obavljaju promet na veliko lijekova i medicinskih sredstava, te druga pitanja bitna za područje lijekova i medicinskih sredstava.
- (2) Ovaj se Zakon odnosi i na lijekove koji sadrže opojne droge i psihotropne tvari, kao i na sirovine koje služe za njihovu proizvodnju, ukoliko to nije uređeno posebnim zakonom, sukladno međunarodnim konvencijama koje se odnose na ovu vrstu lijekova.
- (3) Ovim se Zakonom osniva Agencija za lijekove i medicinska sredstva Bosne i Hercegovine kao ovlašteno tijelo za područje lijekova i medicinskih sredstava koji se upotrebljavaju u medicini u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH).

Članak 2.

(Definicije)

Pojmovi uporabljeni u ovome Zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) **Lijek** je svaka tvar ili mješavina tvari namijenjena liječenju ili sprečavanju bolesti kod ljudi. U lijek se ubraja svaka tvar ili mješavina tvari koje se mogu primijeniti na ljudima u svrhu postavljanja dijagnoze, obnavljanja ili modificiranja fizioloških funkcija, te u svrhu postizanja drugih medicinski opravdanih ciljeva.
- b) **Tvar** je supstancija koja može biti:
  - 1) ljudskoga podrijetla, npr. ljudska krv, proizvodi iz krvi i dr.;
  - 2) životinjskoga podrijetla, npr. mikroorganizmi, cijele životinje, dijelovi organa, životinjske izlučine, toksini, ekstrakti, proizvodi iz krvi i dr.;
  - 3) biljnoga podrijetla, npr. mikroorganizmi, biljke, dijelovi biljke, biljne izlučine, ekstrakt i dr.;
  - 4) kemijskoga podrijetla, npr. elementi kemijske tvari u prirodnom obliku i kemijski proizvodi dobiveni kemijskom promjenom ili sintezom i dr.
- c) **Naziv lijeka** je ime dano lijeku koje može biti izmišljeno koje ne dovodi u zabunu s uobičajenim nazivom ili uobičajeno ili znanstveno ime praćeno zaštitnim znakom ili imenom nositelja dozvole za stavljanje lijeka u promet.
- d) **Uobičajeni naziv** je međunarodno nezaštićeno ime (INN) koje je preporučila Svjetska zdravstvena organizacija ili ako takav ne postoji, općeprihvaćeni uobičajeni naziv.

- e) **Magistralni lijek** je lijek pripremljen u ljekarni prema propisanome receptu za pojedinačnog pacijenta.
- f) **Galenski lijek** je lijek pripremljen u galenskome laboratoriju ljekarne prema propisima farmakopeje i drugim propisima, a namijenjen je izdavanju u toj ljekarni.
- g) **Homeopatski lijek** je lijek pripremljen od proizvoda, tvari ili spojeva koji su homeopatske sirovine, prema postupku za izradu homeopatskih lijekova, s utvrđenim stupnjem razblaženosti po metodama europske farmakopeje, farmakopeje BiH ili službeno prihvaćene farmakopeje u nekoj od članica EU.
- h) **Herbalni lijek** je svaki lijek koji kao aktivne sastojke isključivo sadrži jednu ili više herbalnih tvari ili jedan ili više herbalnih pripravaka, ili jednu ili više herbalnih tvari u kombinaciji s jednim ili više herbalnih pripravaka.
- i) **Herbalne tvari** su cijele, fragmentirane ili rezane biljke, dijelovi biljaka, algi, gljiva ili lišajeva u neprerađenom, suhom ili svježem obliku. Određeni eksudati koji nisu bili predmetom obrade također se smatraju herbalnim tvarima. Herbalne tvari su precizno definirane korištenim dijelom biljke i botaničkim imenom sukladno binomnom sustavu (rod, vrsta, raznolikost i autor).
- j) **Herbalni pripravci** su pripravci dobiveni preradom herbalnih tvari odgovarajućim znanstveno dokazanim metodama.
- k) **Tradicionalni lijekovi** su lijekovi namijenjeni samoliječenju na način naveden u uputi za uporabu, koji se koriste samo za unutarnju ili vanjsku uporabu, a za koje postoje podaci da se upotrebljavaju kao lijek najmanje 30 godina ili najmanje 15 godina u BiH ili u zemljama članicama EU i čiji se farmakološki učinci, neškodljivost i djelotvornost pretpostavljaju na temelju dugogodišnjeg iskustva.
- l) **Farmakopeja** je zbirka propisa za izradu lijekova, provjeru i potvrdu identiteta, provjeru i utvrđivanje čistoće i drugih pokazatelja kvalitete lijeka, kao i tvari od kojih su lijekovi izrađeni.
- m) **Aktivna tvar** je farmakološki aktivni sastojak u danom farmaceutski doziranom obliku.
- n) **Kvaliteta lijeka** je skup značajki lijeka koji omogućuje zadovoljenje deklariranih ili očekivanih farmaceutsko-kemijsko-bioloških i mikrobioloških rezultata ispitivanja lijeka, odnosno skup značajki koje se utvrđuju kvalitativnom raščlambom svih sastojaka lijeka, kvantitativnom raščlambom svih aktivnih tvari lijeka te svih ostalih ispitivanja potrebnih za osiguranje kvalitete lijeka, sukladno zahtjevima dozvole za stavljanje u promet.
- o) **Biološka raspoloživost** lijeka je opseg i brzina kojom je aktivna tvar ili njezin aktivni dio apsorbirana iz farmaceutskog oblika i postala raspoloživom na mjestu djelovanja. Ako su lijekovi namijenjeni sustavnom djelovanju, onda se biološka raspoloživost definira kao opseg i brzina kojom se aktivna tvar ili njezin aktivni dio oslobodi iz farmaceutskog oblika u sustav krvotoka.
- p) **Bioekvivalencija** je stupanj sličnosti lijekova koji se postiže: